

Uvođenje sportova na vodi u turističku ponudu Međimurske županije

Ujlaki, Nenad

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:886687>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
MENADŽMENT TURIZMA I SPORT

NENAD UJLAKI

UVOĐENJE SPORTOVA NA VODI U TURISTIČKU PONUDU
MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, VELJAČA 2024.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

NENAD UJLAKI

UVOĐENJE SPORTOVA NA VODI U TURISTIČKU PONUDU
MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

IMPLEMENTATION OF WATER SPORTS IN THE TOURIST
OFFER OF MEĐIMURJE COUNTY

ZAVRŠNI RAD

Mentor: dr.sc. Tomislav Hublin, v. pred.

ČAKOVEC, VELJAČA 2024.

MEDIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
POVJERENSTVO ZA DIPLOMSKI ISPIT

Čakovec, 27. siječnja 2020.

država: **Republika Hrvatska**
Predmet: **Upravljanje sportskim sadržajima - IZVANREDNI**

DIPLOMSKI ZADATAK br. 2019-MTS-SD-I-84

Pristupnik: **Nenad Ujlaki (0313023253)**
Studij: **Menadžment turizma i sporta**

Zadatak: **Uvođenje sportova na vodi u turističku ponudu Međimurske županije**

Opis zadatka:

Međimurje obiluje vodenim površinama koje su pogodne za bavljenje sportovima na vodi među kojima su veslanje, vožnja kajaka i kanua, rafting, skijanje na vodi, jedrenje na dasci, vožnja vodenim skuterima i drugi. Uvođenjem sportova na vodi upotpunjuje se sportsko turistička ponuda Međimurske županije. Svrha ovog rada je provesti analizu o karakteristikama i tehničkim prohtjevima za organizaciju sportova na vodi, analizu prikladnosti područja za provedbu pojedinih sportova na vodi te analizu zakona i pravilnika koji definiraju procedure i norme potrebne za organizaciju i provedbu sportova na vodi u turističke svrhe. Temeljem provedenih analiza ostvarit će se preduvjeti za uvođenje sportova na vodi u sportsku i turističku ponudu Međimurske županije.

Rok za predaju rada: 20. rujna 2020.

Mentor:

Predsjednik povjerenstva za
diplomski ispit:

Tomislav Hublin, v. pred.

ZAHVALA

Zahvaljujem se svome mentoru dr.sc. Tomislavu Hublinu, v. pred., na stručnome vodstvu, pomoći i savjetima te strpljenju tijekom izrade ovoga završnog rada.

Zahvaljujem se i svojim roditeljima te sestrama s obiteljima, koji su mi svih ovih godina pružali nesebičnu potporu da ustrajem u studiranju, radu i aktivnostima.

- Nenad Ujlaki

SAŽETAK

Ovim radom, Međimurska županija predstavlja se kao buduća poželjna destinacija pustolovnog i sportskog turizma te aktivnog odmora terenskom implementacijom sportova na vodi na ključnim lokacijama u županiji.

Istraživanjima i intervjuima prikupljene su i predstavljene relevantne informacije o geografskom položaju i vodama županije, zaštićenim područjima i zakonskim normama koje trebaju biti zadovoljene prethodno organizaciji i provedbi sportskih ili turističkih aktivnosti u Međimurju te trenutno stanje pravnih osoba koje provode aktivnosti. Terenskom analizom utvrđeno je stanje postojeće infrastrukture na rijekama i jezerima, osmišljen je prijedlog plana za implementaciju aktivnosti na lokalnim destinacijama, odabrani su najpogodniji sportovi i pustolovne aktivnosti koje će pridonijeti obogaćivanju turističkog sadržaja županije. Primjer dobre prakse Grada Preloga primjenjiv je model ostalim lokalnim samoupravama u županiji, kod kojih postoji interes razvoja atraktivnih turističkih sadržaja.

Sportovi na vodi i pustolovne aktivnosti na vodi oblik su ekološki prihvatljivih djelatnosti sa zanemarivim utjecajem na okoliš, stoga su i samoodržive. Višegodišnjim sinergijskim planiranjem i ulaganjem međimurskih lokalnih samouprava i pravnih osoba iz turističkog sektora, u velikoj mjeri poboljšala bi se i proširila turistička ponuda, čime bi boravak turista iz jednodnevnih izleta evoluirao u višednevne atraktivne aranžmane, s pozitivnim utjecajem na lokalnu i područnu ekonomiju.

Provedeno istraživanje i prijedlog aktivnosti za lokalnu implementaciju mogu poslužiti kao smjernice za razvoj atraktivnih turističkih sadržaja u Međimurskoj županiji, ali i kao polazište za detaljnije ekonomske analize u turističkom sektoru.

Ključne riječi: *sportovi na vodi, pustolovne aktivnosti, aktivni odmor, obogaćivanje turističkih sadržaja, samoodrživost, infrastruktura, pozitivan utjecaj na ekonomiju.*

SUMMARY

With this work, Međimurje County is presented as a future desirable destination for adventure and sports tourism and active vacations through field implementation of water sports at key locations in the county.

Through research and interviews, relevant information was collected and presented about the geographical location and waters of the county, protected areas and legal norms that must be met prior to the organization and implementation of sports or tourist activities in Međimurje, as well as the current state of the legal entities that carry out the activities. Field analysis determined the condition of the existing infrastructure on rivers and lakes, a proposal for a plan for the implementation of activities at local destinations was designed, the most suitable sports and adventure activities were selected, which should contribute to the enrichment of the county's tourist content. An example of good practice of the City of Prelog is an applicable model for other local governments in the county, where there is an interest in the development of attractive tourist facilities.

Water sports and water adventure activities are a form of ecologically acceptable activities with a negligible impact on the environment, therefore they are self-sustaining. Multi-year synergistic planning and investment by Međimurje local self-governments and legal entities from the tourism sector would improve and expand the tourist offer to a large extent, which would evolve the stay of tourists from one-day trips into attractive multi-day arrangements, with a positive impact on the local and regional economy.

The conducted research and proposal of activities for local implementation can serve as guidelines for the development of attractive tourist content in Međimurje County, but also as a starting point for more detailed economic analyzes in the tourism sector.

Keywords: *water sports, adventure activities, active vacation, enrichment of tourist content, self-sustainability, infrastructure, positive impact on the economy.*

SADRŽAJ

SAŽETAK	5
1. UVOD	9
1.1. PREDMET RADA	10
1.2. CILJEVI ISTRAŽIVANJA.....	10
1.3. METODE RADA.....	11
1.4. STRUKTURA RADA.....	11
2. GEOGRAFSKI POLOŽAJ, RELJEF I VODE MEĐIMURSKE ŽUPANIJE	12
3. ZAŠTIĆENA PODRUČJA I PRAVILA PONAŠANJA	15
3.1. EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000.....	15
3.2. PREKOGRANIČNI REZERVAT BIOSFERE MURA-DRAVA-DUNAV	16
3.3. EUROPSKI ZELENI POJAS	16
3.4. PRAVILA PONAŠANJA U ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA	17
4. ZAKONSKE OBVEZE ZA PROVEDBU TURISTIČKIH PUSTOLOVNIH I SPORTSKIH AKTIVNOSTI NA VODI	19
4.1. ZAKON O PRUŽANJU USLUGA U TURIZMU	19
4.2. ZAJEDNICA PUSTOLOVNOG TURIZMA HRVATSKE GOSPODARSKE KOMORE	19
4.3. ELES A – EUROPSKI PROGRAM UČENJA ZA <i>OUTDOOR</i> ANIMATORE	21
4.4. ZAKON O SPORTU	22
5. PRAVNE OSOBE KOJE U MEĐIMURJU ORGANIZIRAJU I PROVODE AKTIVNOSTI NA VODI	24
5.1. KAJAK-KANU KLUB MURA.....	24
5.2. DRUŠTVO SPORTSKE REKREACIJE „ČAKI“ ČAKOVEC	25
5.3. UDRUGA SPORTSKE REKREACIJE <i>CROATIAN OUTDOORS</i>	26
5.4. MOTO NAUTIČKI KLUB “MURA” KOTORIBA	27
5.5. NAUTIČKI KLUB “LABUD” PRELOG	28
5.6. NAUTIČKI KLUB “FLJOJSAR” DONJA DUBRAVA	28
5.7. MOTO NAUTIČKI KLUB “VIDOVSKI ZLATARI” DONJI VIDOVEC.....	29
5.8. ADRENALINSKO – REKREACIJSKI CENTAR POZOJ – VARGA D.O.O.....	30
5.9. DRAVA RAFTING – AUTOELEKTRIKA, DUBRAVKO HORVAT.....	30
6. POSTOJEĆA INFRASTRUKTURA U MEĐIMURJU I PRIJEDLOG PUSTOLOVNIH AKTIVNOSTI NA LOKALNIM DESTINACIJAMA	32

6.1.	INFRASTRUKTURA NA RIJECI MURI.....	32	
6.2.	AKTIVNOSTI NA RIJECI MURI	38	
6.3.	INFRASTRUKTURA NA RIJECI DRAVI	40	
6.4.	AKTIVNOSTI NA RIJECI DRAVI.....	42	
6.5.	INFRASTRUKTURA NA JEZERIMA	43	
6.6.	AKTIVNOSTI NA JEZERIMA	46	
6.7.	INFRASTRUKTURA OD POSEBNOG INTERESA	48	
7. PRIJEDLOG SPORTOVA NA VODI I PUSTOLOVNIH AKTIVNOSTI ZA IMPLEMENTACIJU NA PODRUČJU MEDIMURJA.....			49
7.1.	SPORTOVI NA MIRNIM VODAMA	49	
7.2.	AKTIVNOSTI NA MIRNIM VODAMA.....	53	
7.3.	SPORTOVI NA TEKUĆIM VODAMA	55	
7.4.	AKTIVNOSTI NA TEKUĆIM VODAMA.....	58	
8. PRIMJER DOBRE PRAKSE – SPORTSKO REKREACIJSKA ZONA MARINA PRELOG			61
9. RASPRAVA			65
10. ZAKLJUČAK			67
LITERATURA.....			68
POPIS SLIKA, GRAFOVA I TABLICA			70

1. UVOD

Sport i rekreacija vezana su područja čija je najveća dobrobit vidljiva kroz regeneraciju organizma i poboljšanje psihičkog i fizičkog zdravlja ljudi. Danas gotovo svaka osoba dio svojeg slobodnog vremena i financijskih prihoda troši na poboljšanje zdravlja nekim oblikom sporta ili rekreacije. *Sportska rekreacija u turizmu ima dugogodišnju tradiciju te je postala nezaobilazni sadržaj turističke ponude s posebnom ulogom u privlačenju domaćih i inozemnih gostiju u turističkoj destinaciji. Suvremena se turistička ponuda sve više orijentira prema aktivnom načinu odmaranja, što podrazumijeva uključenje turista u određene sportske i rekreacijske aktivnosti. Sportski turizam podrazumijeva putovanja za vrijeme odmora s ciljem bavljenja sportom te putovanja kako bi se promatrao sportski događaj ili neke druge sportske atrakcije. Sportsko - rekreacijski centri predstavljaju važnu komponentu u razvitku ovog vida turizma* (Begović, 2016).

Turisti željni aktivnog odmora, pustolovi i sportaši koji se bave sportovima na vodi posjeduju avanturistički duh koji ih tjera na aktivnost i privlači vodi. Ova pojava najbolje je opisana *Praktičnim priručnikom kajakinga i kanuinga. Postoji nešto u jednostavnosti upravljanja plovilom sa slobodnim veslom - to jest, veslom koje nije pričvršćeno za čamac - što zaokuplja maštu. Rijetki su oni koji su probali veslati i koji mogu poreći da je to nevjerojatna zabava te da se dobije pravi osjećaj slobode čak i ako su prvi put na vodi. Najbolje od svega je činjenica da, pod uvjetom da poznajete granice svojih sposobnosti i imate odgovoran odnos prema osobnoj sigurnosti, ne trebate stručno znanje ili bilo kakve specijalističke vještine da biste uživali. Nakon što ste se neko vrijeme okušali u veslanju, počete biti nemirni kad niste na vodi dulje vrijeme. Prema riječima pokojnog Billa Masona, američkog kanu gurua i autora mnogih inspirativnih tekstova na tu temu: "Prije nego što se ozbiljno počnete baviti kanuom, morate razmotriti mogućnost da postanete potpuno i neizlječivo navučeni na njega." Ono što prvo počne kao zabava može brzo postati ovisnost* (Mattos i sur., 2014).

Međimurska županija raspolaže bogatom resursno-atrakcijskom osnovom. Prepoznat je razvojni potencijal u biciklizmu i hodanju odnosno trekkingu te kroz nautiku i riječna krstarenja (Telišman-Košuta i sur., 2016). *Razvoj aktivnog*

(rekreativnog) turizma temelji se na razvoju aktivnosti koje doprinose zabavnom i opuštajućem aktivnom odmoru turista. Uz to, poticat će se sadržaji namijenjeni i izletnicima i lokalnom stanovništvu. Poticat će se ulaganja u planinarsku infrastrukturu (planinarske objekte, planinarske putove i vidikovce) i penjačku infrastrukturu (uređenje i opremanje prirodnih i umjetnih penjačkih stijena), kajaking, kanuing i slične sadržaje. Na taj će se način razviti turistički proizvod koji čini vrijednu dopunu postojeće turističke ponude Hrvatske (Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine, 2023, str. 23 i 24).

Kvalitetno istraživanje s poveznicom turizma i aktivnosti na vodi u Međimurskoj županiji ne postoji. Kapacitet vodenih resursa županije u turističke ili sportske svrhe slabo je iskorišten, uz očiglednu povezanost malog broja sportsko-rekreativnih udruga čija djelatnost je vezana uz sportove na vodi. Ekonomske i tehnološke analize te kvalitetan plan ili strategija razvoja sportova na vodi u Međimurskoj županiji do danas ne postoje.

1.1. Predmet rada

Predmet ovog rada je istraživanje trenutnog stanja i projekcija budućeg stanja Međimurja, s aspekta turističke destinacije koja sportove na vodi nudi kao redovan turistički sadržaj. Bitan element turističkog razvoja je postojeća infrastruktura i sadržaji koji se već mogu ponuditi ili trebaju financijska ulaganja kako bi do njega uopće došlo, što bi moglo zainteresirati lokalne samouprave ili privatne investitore, kojima bi ovaj oblik turizma donio ekonomsku korist.

1.2. Ciljevi istraživanja

Cilj ovog rada je analiza zemljopisnog položaja Međimurja i vodenih resursa te postojeće infrastrukture i ostalih preduvjeta, u svrhu postavljanja na kartu poželjnih pustolovnih i sportsko rekreativnih destinacija u Hrvatskoj. Kako bi se to postiglo, potrebno je odrediti najpogodnije sportove na vodi za terensku implementaciju, razraditi plan dionica za aktivnosti, razviti novu ili prilagoditi postojeću infrastrukturu, osposobiti stručni kadar te osmisliti atraktivne sadržaje i aktivnosti sukladno ekološkim prohtjevima područja.

1.3. Metode rada

U izradi ovog rada primijenjene su metode primarnog i sekundarnog prikupljanja podataka, koji su obrađeni metodama analize i deskripcije, induktivnom i deduktivnom metodom te metodom modeliranja. Metodama analize i deskripcije obrađene su i predočene informacije terenskog izviđanja i provedenih intervjua te poznate činjenice o geografskom području i vodama Međimurja. Induktivnom i deduktivnom metodom analizirane su i predstavljene činjenice iz nekoliko zakona i pravilnika. Dok je metodom modeliranja predstavljen način implementacije odabranih aktivnosti na destinacijama u svrhu razvoja i obogaćivanja turističke ponude.

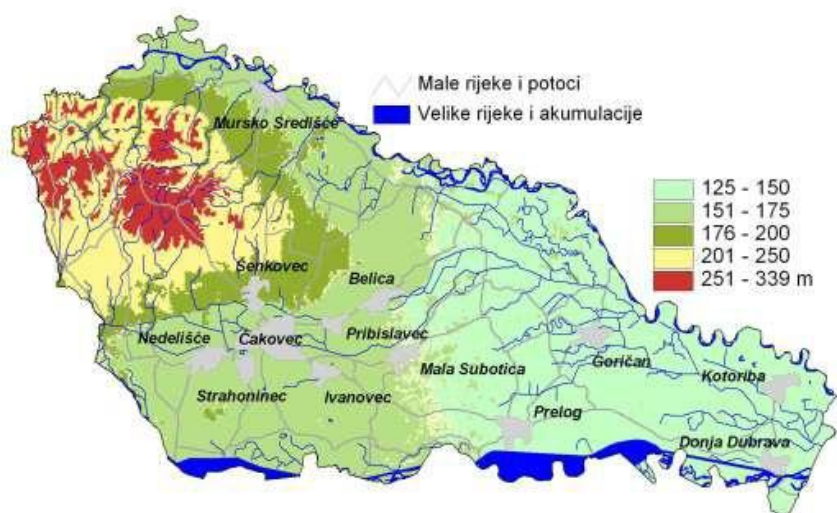
1.4. Struktura rada

Sadržaj ovog rada sastoji se od uvoda, razrade i zaključka. Uvodni dio predstavlja činjenice o geološkom položaju i vodama Međimurja te zaštićenom području. Razrada se fokusira na razvoj destinacija, obradom zakonskih obveza i pravila ponašanja, odabirom odgovarajućih aktivnosti na vodi i implementacijom na području županije u svrhu turizma. Nakon toga, prikazuju se sekundarni podaci provedenog istraživanja, intervjuom o primjerima dobre prakse. Zaključak predstavlja osvrt na cjelokupni rad te savjete za razvoj i unapređenje turističke ponude Međimurske županije.

2. GEOGRAFSKI POLOŽAJ, RELJEF I VODE MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Međimurska županija, u smislu geografskog položaja, nalazi se na sjeveru Hrvatske, drugim riječima, najsjevernija je hrvatska županija, a samo područje omeđeno je rijekama Murom i Dravom. Zapadni dio Međimurja, zbog završetka Alpa, blago je brdovit, dok su središnji i istočni dio nizinski, jer na tom području počinje Panonska nizina. Županija graniči u zapadnom i sjevernom dijelu s državom Slovenijom, a u sjeverno-istočnom dijelu s Mađarskom, dok donja, južna strana, graniči s Varaždinskom županijom. Istočna granica županije je kod Legrada, uz samo ušće Mure u Dravu, gdje rijeke ulaze u administrativnu jedinicu Koprivničko-križevačke županije (Slika 1).

Slika 1. Reljef, površinske vode i veća naselja MŽ

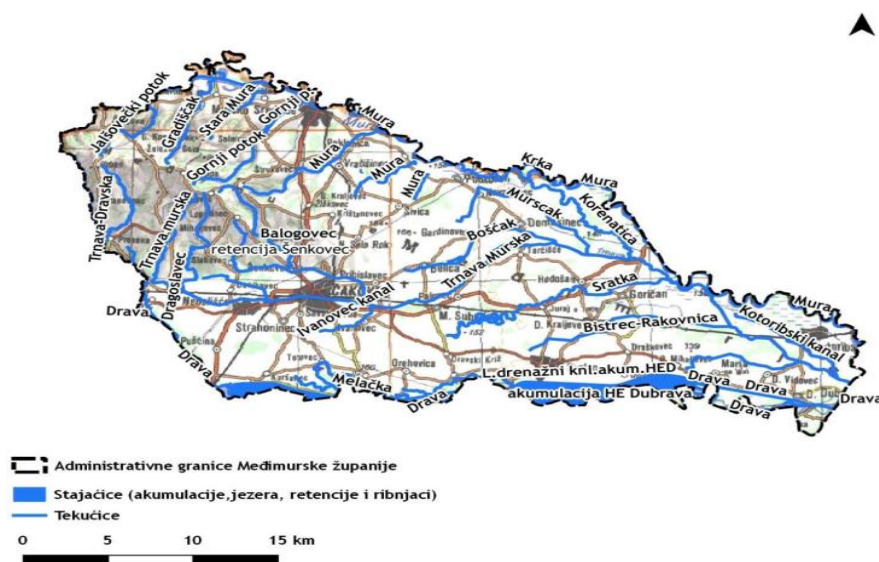

Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006-2013.,
str. 42

Obje rijeke, kroz povijest su povremeno poplavljivale riječno nizinsko područje i mijenjale tok, no izgradnjom zaštitnih nasipa tok se usmjerio i stabilizirao. Rijeka Mura u Međimurje ulazi kod Čestijanca, naselja s najvišom nadmorskom visinom 183 metra, a napušta ga nizvodno od Kotoribe, naselja s najvišom nadmorskom visinom 135 metara, što je gotovo 50 metara visinske razlike na 72 kilometra toka, stoga Mura kroz Međimurje protječe relativno brzo. Od izvora u Austriji do ušća kod naselja Legrad, prije nego je omeđena protu-poplavnim nasipom, Mura je pomicala riječno korito Međimursko veleučilište u Čakovcu

prema sjeveru, dok je danas cijeli tok kontroliran. Drava južnim djelom Međimurja prolazi u dužini od 57 kilometara, računajući i hidro-akumulacijska jezera te odvaja Međimurje od Varaždinske županije i dijelom od Koprivničko-križevačke županije. Kroz povijest, riječni tok Drave manje se pomicao i mijenjao, 80-ih godina prošlog stoljeća na toku rijeke izgrađene su dvije hidro-elektre, nakon čega je s akumulacijskim jezerima i popratnim kanaliziranjem tok najvećim dijelom postao kontroliran. Drava u Međimurje ulazi kod Trnovca, naselja s najvišom nadmorskom visinom 174 metra, a napušta ga nizvodno od Donje Dubrave, naselja čija je najviša nadmorska visina 136 metara, što je gotovo 40 metara visinske razlike, no zbog hidro-akumulacijskih jezera kojima se kontrolira vodostaj, brzina protoka nije velika kao kod Mure. Bogatstvo voda od preko 2200 hektara, uz dvije velike rijeke u županiji upotpunjuje lokalna rječica Trnava te brojni potoci, pritoci triju navedenih rijeka. Sveukupnoj vodenoj površini pribrajamo rukavce dviju rijeka i dva velika hidro-akumulacijska jezera te velik broj šljunčara i bara, koje su mahom stare zapuštene šljunčare ili nekadašnji tok dviju međimurskih rijeka (Slika 2).

Slika 2. Pregledna karta - površinske vode na području Međimurske županije

Izvor: Strateška studija o utjecaju na okoliš razvojne strategije Međimurske županije, str. 71, Oikon d.o.o., 2017.

Obje međimurske rijeke su meandrične, Mura cijelim tokom, a Drava u dijelovima starog toka koji se napaja vodom pomoćnih ispusta iz hidro-akumulacijskih jezera. U

vrijeme proljetnih i povremenih jesenskih visokih vodostaja tokovi se izlijevaju iz korita i pune poplavna područja unutar zaštitnih nasipa. Rijeke Mura i Drava spadaju u 2. i 3. klasu brzih voda (Slika 3). Bitno je istaknuti kako djelomično povišeni vodostaj za vrijeme poplava predstavlja manji sigurnosni rizik za sudionike aktivnosti nego nizak ljetni vodostaj, koji je često prirodno usmjeren uz podlokane obale s brojnim brzacima i čestim naplavinama, što iziskuje poznavanje vještine veslanja i upravljanja plovilima u svrhu izbjegavanja nezgoda ili stradavanja na vodi. U svrhu optimalne iskoristivosti površinskih voda Međimurja, uzevši u obzir hidro-dinamiku voda, za razvoj pustolovnih aktivnosti, rekreacije i sporta, najpovoljnije su rijeke Mura i Drava te oba hidro-akumulacijska jezera.

Slika 3. Klasifikacija brzih voda

KLASA VODE	OPIS VODE I MOGUĆE AKTIVNOSTI
Klasa 1	Spori vodeni tok bez prepreka, namreškana ili lagano valovita površina Zanemariv rizik za izvedbu bilo kakve aktivnosti
Klasa 2	Srednje brzi vodeni tok, blago valovita površina, lagani brzaci bez ili sa malo vidljivih prepreka Nije potrebno izviđanje, potrebno povremeno manevriranje plovilima, nizak rizik za aktivnosti
Klasa 3	Brzi vodeni tok, brzaci i česti valovi, učestala suženja toka sa vidljivim i ne vidljivim preprekama Potrebno povremeno izviđanje i stručno vođenje, potrebno manevriranje plovilima, umjereni rizik za aktivnosti
Klasa 4	Brzi i vrlo brzi vodeni tok, turbulentni brzaci, uski i zapriječeni prolazi, česte vidljive i ne vidljive prepreke Obavezno izviđanje, zahtjevno manevriranje plovilima, visoka vjerojatnost rizika, obavezno stručno spašavanje
Klasa 5	Ekstremno brz vodeni tok, visoki valovi, žestoki i dugi brzaci sa brojnim vidljivim i ne vidljivim preprekama Neophodno prethodno izviđanje, izrazito zahtjevno upravljanje plovilima, rizik – moguće smrtno stradavanje
Klasa 6	Ekstremno brz i potpuno ne kontroliran vodeni tok sa nepredvidivim situacijama Aktivnosti zabranjene, eventualno spašavanje moguće iz zraka vođeno stručnim timom

Izvor: vlastita izrada autora

3. ZAŠTIĆENA PODRUČJA I PRAVILA PONAŠANJA

Područje Međimurske županije uz rijeke Muru i Dravu te oba hidro-akumulacijska jezera dio su nekoliko zaštićenih područja kojima upravlja Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode. Navedena područja, zbog mjera zaštite, zahtijevaju ponašanje i postupanje sukladno pravilnicima i planovima za očuvanje ekoloških staništa, flore i faune.

3.1. Ekološka mreža Natura 2000

Prijedlozi većih razvojnih projekata ili promjena načina korištenja zemljišta trebaju proći postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (Slika 4). *Ukoliko se za zahvat ocijeni da nema značajan negativan utjecaj, zahvat se dopušta i ako se nalazi u području ekološke mreže. Natura 2000 podržava načelo održivog razvoja i cilj joj nije zaustaviti sveukupne razvojne aktivnosti nego, naprotiv, postaviti mjerila prema kojima će se one moći odvijati, a da pritom očuvaju biološku raznolikost. Kao takva, Natura 2000 može pružiti nove mogućnosti ruralnim područjima, primjerice kroz eko-turizam, rekreaciju ili prirodi blisku poljoprivredu i šumarstvo* (<https://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/odrzivo-koristenje-prirodnih-dobara-i-ekoloska-mreza/ekoloska-mreza/upravljanje>).

Slika 4. Ekološka mreža Natura 2000 u Međimurskoj županiji

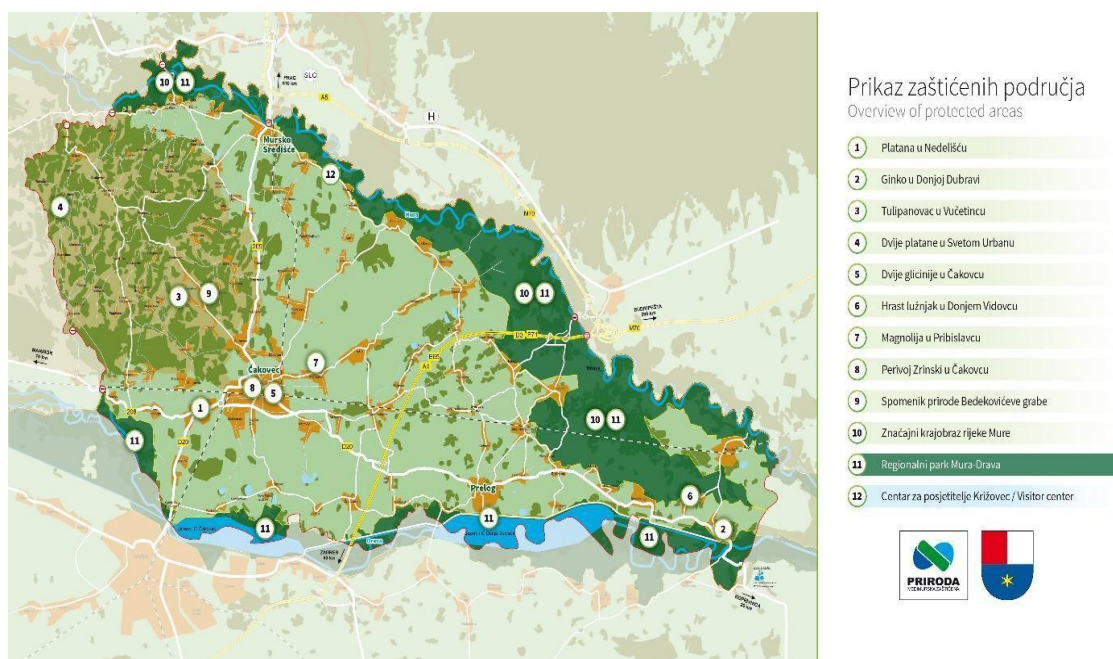

Izvor: <https://www.medjimurska-priroda.info/ekoloska-mreza-natura-2000/>, 27.1.2024.

3.2. Prekogranični rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav

U području regionalnog parka i parka prirode su dopuštene gospodarske djelatnosti koje ne narušavaju njihove bitne značajke i uloge (Slika 5). *Osim zaštitne funkcije ovaj pojas ima i veliki potencijal za razvoj seoskog turizma i rekreacije u prirodi, te ekološke poljoprivrede i prodaje lokalnih proizvoda, što je značajni gospodarski potencijal za svih šest županija kojima se proteže rezervat biosfere: Međimursku, Varaždinsku, Koprivničko-križevačku, Virovitičko-podravsku, Osječko-baranjsku i Vukovarsko-srijemsku* (<https://mingor.gov.hr/djelokrug/uprava-za-zastitu-prirode-1180/zasticena-podrucja/medjunarodno-proglasena-zasticena-podrucja/hr-hu-prekograncni-rezervat-biosfere-mura-drava-dunav/5348>).

Slika 5. Regionalni park Mura-Drava u Međimurskoj županiji

Izvor: Akcijski plan upravljanja posjetiteljima u zaštićenim prirodnim područjima Međimurske županije, str. 14, 2020.

3.3. Europski zeleni pojas

Hrvatski zeleni pojas obuhvaća rijeke Muru, Dravu i Dunav i proteže se pretežito duž granice Republike Hrvatske i Republike Mađarske. Na Jadranskoj obali uključuje otočje Brijuni. Rijeke i njihove aluvijalne ravnice obilježavaju očuvana vlažna

staništa poput poplavnih šuma, mrtvica, strmih obala i sprudova. Fauna ptica je od međunarodnog značenja, a ističe se i bogatstvo riba, vretenaca i sisavaca kao i bogata flora (https://www.europeangreenbelt.org/fileadmin/docs/Croatian_leaflet_EGB.pdf). *Osim toga, Europska inicijativa za zeleni pojas ima za cilj uskladiti napore zaštite u prekograničnim zaštićenim područjima, koja trenutno karakteriziraju značajne asimetrije u pogledu statusa zaštite, kao i integraciju ljudskih aktivnosti s prirodnim okolišem u zaštićenim i nezaštićenim područjima* (<https://www.europeangreenbelt.org/european-green-belt/ecological-network>).

3.4. Pravila ponašanja u zaštićenim područjima

Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode, zadužena je za nadzor i zaštitu flore i faune te brojnih lokaliteta, kao i održivost zaštićenih područja u Međimurskoj županiji. S ciljem razvijanja svijesti o važnosti očuvanja prirode kao i važnosti zajedničkog suživota čovjeka i prirode županijske javne ustanove su razvile edukativne i interpretativne programe (Plan upravljanja Regionalnim parkom Mura–Drava i pridruženim zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže, 2023, str. 265). Akcijski plan upravljanja posjetiteljima u zaštićenim prirodnim područjima Međimurske županije (Mesarić i sur., 2020.) navodi kako je na području Marine u Prelogu te Drave kod Svete Marije i Donje Dubrave potrebno ograničiti kretanje automobilima, dok se aktivnosti sportova na vodi, poput kajakinga, kanuinga i raftinga mogu provoditi u organiziranom obliku, od stručno osposobljenog osoblja, osobito s aspekta sigurnosti sudionika i zaštite prirode. Uz rijeke Muru i Dravu i hidroakumulacijska jezera, za turiste i rekreativce šetače te aktiviste na vodi, potrebno je urediti staze i odmorišta uz koje bi se postavili panoi s pravilima ponašanja u prirodi te info panoi o lokalnoj flori i fauni. Planom upravljanja Regionalnim parkom Mura–Drava i pridruženim zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže te Akcijskim planom upravljanja posjetiteljima u zaštićenim prirodnim područjima Međimurske županije, Javna ustanova izdala je preporuke za ponašanje u zaštićenim područjima na području Međimurske županije, no trenutno ne postoje propisana pravila ponašanja za turiste, rekreativce i domicilno stanovništvo. Ovaj nedostatak nastoji se otkloniti novim projektom „Sustainable Water-based Sport Solutions“ uz trenutnu primjenu pravila ponašanja institucije *EUROPARC Federation* (Slika 6).

Slika 6. Pravila ponašanja za vrijeme *outdoor* aktivnosti u zaštićenom području

10 Good Principles for Outdoor Sports
in Protected Areas

Plan your visit sustainably

When we enter a Protected Area, we all make an impact on the natural environment no matter how small this might be. It is important not just to care for ourselves but the nature around us. Nature is inviting you into her home, be a good guest!

- Come on foot, bike or public transport as a priority.
- When using private vehicles, try to share the ride.
- Circulate with caution and park in the spaces reserved.

How to make the most out of your visit and to take care of the Protected Area?

- You are a privileged guest.** Stay in the trails, respect the natural environment and regulations to guarantee the beauty of the place.
- Plan your activity carefully.** Gather the information you need to enjoy your activity and the place; you will appreciate it better.
- If you come with a dog,** take extra care of it. Follow the regulations. Dogs can disturb other species.
- Take care of yourself and others,** and be prepared to help others, regardless their sport.
- Everyone wants to enjoy the place.** Give way to other users; anticipate that they often do not feel or see you coming, respect speed limits.
- Help us to keep this place clean.** Leave no trace and take with you the waste you make.
- Night is for species to be alone.** Avoid going in the night for your safety and let the animals live in peace.
- Keep "secret places" secret!** Use social media and GPS tracks with responsibility and according to official regulations.
- Avoid excessive noise.** Enjoy the quietness and calm, animals need quietness as we do.
- See it, Say it, Sort it!** If you see something wrong, tell the park. Open your eyes, appreciate nature and enjoy!

Get Out & Get Into Nature

www.outdoor-sports-network.eu
www.europarc.org

ENOS
European Network
of Outdoor Sports

EUROPARC
FEDERATION

Izvor: <https://www.europarc.org/managing-parks/outdoor-sports/10-good-principles/>,

28.1.2024.

4. ZAKONSKE OBVEZE ZA PROVEDBU TURISTIČKIH PUSTOLOVNIH I SPORTSKIH AKTIVNOSTI NA VODI

Pravne i fizičke osobe koje organiziraju i provode turističke sadržaje na otvorenom ili sportsko-rekreativne sadržaje, trebaju zadovoljiti zadane zakonske norme vezane za nositelje i organizatore turističkih sadržaja u prirodi i/ili trebaju biti školovani trenerski kadar ili minimalno, biti stručno educirani i osposobljeni za aktivnosti koje provode.

4.1. Zakon o pružanju usluga u turizmu

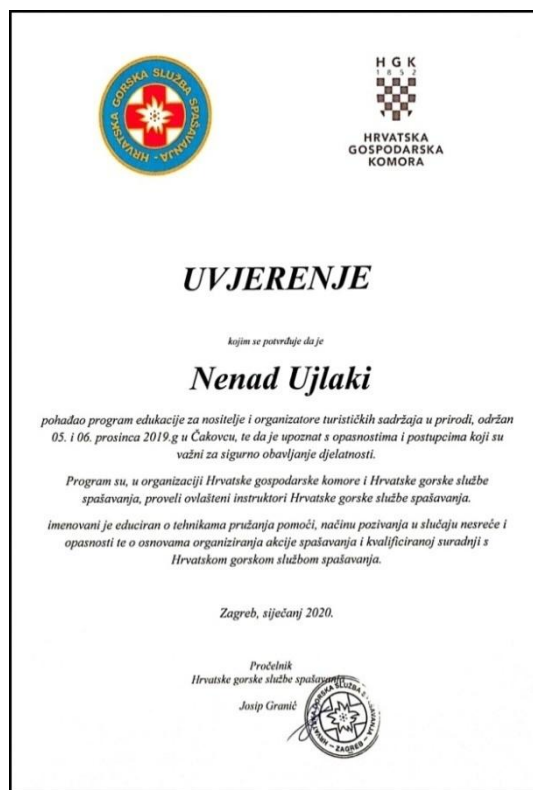
Turistički animator je osoba koja osmišljava i izvodi programe provođenja slobodnog vremena turista, a koji se odnose na rekreativne i zabavne sadržaje (Zakon o pružanju usluga u turizmu 2021, čl. 80). Turističke usluge aktivnog i pustolovnog turizma su aktivnosti na kopnu, vodi i zraku, na otvorenom ili neuređenom prirodnom okruženju ili u posebno uređenim i opremljenim mjestima koje zbog svojih specifičnosti predstavljaju rizik od ozljeda i njihovih posljedica za korisnike. Popis aktivnosti koje se smatraju turističkim uslugama aktivnog i pustolovnog turizma u smislu ovoga Zakona utvrđuje Hrvatska gospodarska komora u okviru Zajednice pustolovnog turizma i objavljuje ga na svojim mrežnim stranicama (Zakon o pružanju usluga u turizmu 2021, čl. 92). Pružatelj turističke usluge dužan je za pružanje usluge angažirati osobu koja ima odgovarajuće domaće ili strano uvjerenje odnosno certifikat kojim se utvrđuje sposobnost i razina vještine obavljanja aktivnosti. U popis, upisuju se i odobrenja o izvodenju pojedinih programa stručnog obrazovanja aktivnog ili pustolovnog turizma, kao što su odobrenje za provođenje obuke gorskih ili planinskih vodiča i slično, koja su odobrila nadležna državna tijela odnosno institucije u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi (Zakon o pružanju usluga u turizmu 2021, čl. 93). Sukladno Zakonu, pružatelji usluga obvezni su osigurati sudionike od nesretnog slučaja.

4.2. Zajednica pustolovnog turizma Hrvatske gospodarske komore

U sklopu Hrvatske gospodarske komore, bez svojstva samostalne pravne osobe, u području rada turizma djeluje Zajednica pustolovnog turizma. Uloga Zajednice je brinuti o interesima svojih članica, bez obzira radi li se o trgovačkom društvu, obrtu ili drugom obliku pravne ili fizičke osobe, s aspekta organizatora pustolovnih aktivnosti u

Hrvatskoj. Sukladno prijavljenim pustolovnim aktivnostima ili djelatnostima članica, Zajednica sastavlja i donosi inicijalni popis aktivnosti koje se u Hrvatskoj smatraju turističkim uslugama aktivnog i pustolovnog turizma, uz mogućnost stalne nadopune popisa, kod pojave novih aktivnosti ili usklađenjem s međunarodnim klasifikacijama i razvrstavanjima. Za Međimurje, s aktualnog popisa turističkih usluga najinteresantnije su aktivnosti planirane za izvedbu na vodi: kanuing, kajak po rijekama, veslanje na dasci, rafting i *kitesurfing*. Hrvatska gospodarska komora u suradnji s Hrvatskom gorskom službom spašavanja provodi stručne edukacije za nositelje i organizatore turističkih sadržaja u prirodi, te izdaje uvjerenje koje predstavlja svojevrsan osnovni certifikat za voditelje pustolovnih aktivnosti na otvorenom (Slika 7).

Slika 7. Uvjerenje HGK-a i HGSS-a polazniku osnovne edukacije

Izvor: Skenirani dokument iz arhive autora

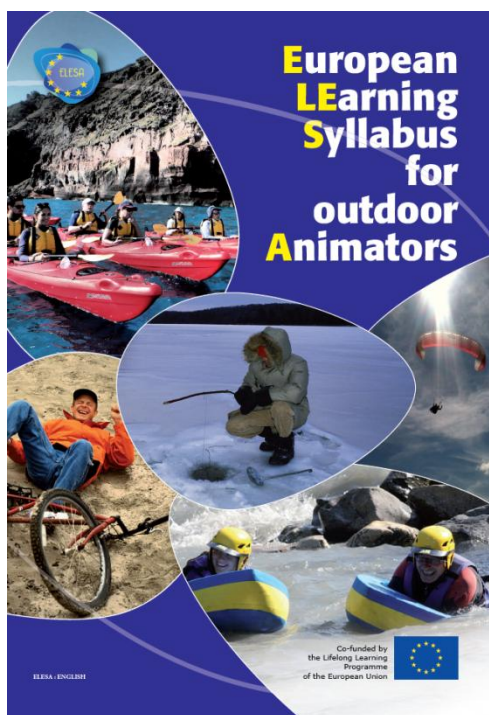
Spomenuta edukacija obuhvaća znanja i vještine pružanja prve pomoći, orijentacije pomoću karti i kompasa, vođenja turističkih grupa, uočavanja i procjene rizika te organizacije zbrinjavanja i spašavanja. Trenutno u programu HGK-a i HGSS-a ne postoji mogućnost specijalizacije u pogledu usavršavanja za vodiče pojedine

pustolovne aktivnosti, što predstavlja problem za turističke agencije i same pustolovne vodiče, jer ne postoji ni unificirani program obuke. Preporuka HGK-a pravnim i fizičkim osobama je da se educiraju i usavršavaju izvan Hrvatske, u institucijama koje provode certificirana i međunarodno priznata stručna osposobljavanja, dok interno educiranje unutar organizatora pustolovnih aktivnosti mogu provoditi iskusniji vodiči prema manje iskusnima, u aktivnostima koje provode na specifičnim lokacijama.

4.3. ELESA – Europski program učenja za *outdoor* animatore

Europski program učenja za *outdoor* animatore, svojevrstan je visoko stručni priručnik čiju je izradu sufinancirala Europska komisija kroz program „Leonardo da Vinci“ (Slika 8). Program učenja obuhvaća detaljan opis znanja, vještina, tehničkih i taktičkih sposobnosti te menadžmenta, koje animator ili vodič pustolovnih aktivnosti treba znati i primjenjivati u specifičnom području pustolovne aktivnosti, kako bi s visokom sigurnošću mogao voditi grupu turista i pružiti im nezaboravno i zabavno iskustvo.

Slika 8. Naslovnica ELESA priručnika

Izvor: https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/elesa_the_learning_syllabus_en.pdf#,

29.1.2024.

ELESA priručnik dijeli se na 4 područja *outdoor* aktivnosti: aktivnosti na jezerima i moru, aktivnosti na snijegu, aktivnosti na zemlji te aktivnosti na tekućicama. Daljnjim dijeljenjem osnovnih aktivnosti, detaljno su obrađene potrebne kompetencije za svaku od 16 zasebnih pustolovnih aktivnosti, od kojih su za ovaj rad najpogodnije: kajak i kanu na mirnim vodama, kajak i kanu na tekućim vodama, rafting i plivanje u brzim vodama. S obzirom na to da u Hrvatskoj ne postoji specijalizacija za nositelje i organizatore turističkih sadržaja u prirodi, usavršavanje prema ELESA priručniku uvelike bi doprinijelo stručnom osposobljavanju kadrova, čije bi licenciranje pridonijelo i unificiranosti programa obuke te lakšoj mobilnosti stručnog osoblja između pružatelja *outdoor* sadržaja.

4.4. Zakon o sportu

Zakonom o sportu definirane su norme za fizičke osobe koje obavljaju stručne poslove u sportu, što pridonosi podizanju kvalitete stručnih kadrova zaduženih za razvoj sportova na vodi, kako u sportske tako i u turističke svrhe. Osobe koje obavljaju stručne poslove u sportu su: instruktor, trener, kineziterapeut (Zakon o sportu, 2024., članak 17.).

***Instruktor** je osoba koja obavlja poslove provođenja sportske rekreacije i podučavanje osnovnoj tehnici pojedinog sporta, a cilj nije priprema i sudjelovanje polaznika u natjecanju. Poslove instruktora može obavljati osoba sa završenim odgovarajućim programom stručnog specijalističkog osposobljavanja za instruktora pojedinog sporta, sportske grane ili sportske rekreacije u trajanju od najmanje 180 školskih sati (Zakon o sportu, 2024., članak 18.).*

***Trener** je osoba koja priprema i vodi sportaše na natjecanjima te posjeduje važeću licenciju ako je tako propisano aktima nacionalnog sportskog saveza (Zakon o sportu, 2024., članak 19.). Trenerske razine odnose se na stupanj obrazovanja i poslove koje smiju obavljati, pa tako treneri 1. i 2. razine moraju biti stručno obrazovani u sportu ili sportskoj grani u trajanju najmanje 180 sati, uz odgovarajuće stjecanje praktičnih znanja. Trener 3. razine mora biti stručno obrazovana osoba u sportu ili sportskoj grani, od najmanje 140 sati i uz radno iskustvo trenera 2. razine od najmanje godinu dana. Trener 4. razine je osoba sa završenim preddiplomskim stručnim studijem*

odgovarajućeg sporta ili sa završenim preddiplomskim sveučilišnim studijem kineziologije s izbornim modulom/usmjerenjem ili smjerom pojedinog sporta, sportske grane, kondicijske pripreme sportaša ili sportske rekreacije, a može obavljati poslove planiranja i programiranja, vođenja sportaša koji sudjeluju na sportskom natjecanju te provođenja i kontrole sportske pripreme i sportske rekreacije. *Trener 5. razine je osoba sa završenim diplomskim sveučilišnim studijem kineziologije odnosno završenim specijalističkim diplomskim stručnim studijem kineziologije odabranog sporta ili sportske grane uz mogućnost provođenja sportsko dijagnostičkih postupaka i interpretiranje rezultata sportsko dijagnostičkih postupaka* (Zakon o sportu, 2024., članak 19.). Krovna sportska udruženja i nacionalni sportski savezi mogu donijeti odluku o dodatnom licenciranju trenera i instruktora u svom sportu te ista provode sukladno međunarodnim i nacionalnim pravilnicima.

***Kineziterapeut** je osoba koja obavlja poslove planiranja, programiranja, provedbe i kontrole kineziterapijskih postupaka, kao i poslove provođenja i interpretiranja dijagnostičkih postupaka u kineziterapiji. Poslove kineziterapeuta može obavljati osoba koja ima završen preddiplomski stručni (stručni prvostupnik kineziterapije) ili završen preddiplomski sveučilišni studij kineziologije (uz izborni modul/usmjerenje ili smjer kineziterapije) ili završen specijalistički diplomski stručni ili diplomski sveučilišni studij kineziologije sa završenim izbornim modulom/usmjerenjem ili smjerom iz kineziterapije* (Zakon o sportu, 2024., članak 21.).

5. PRAVNE OSOBE KOJE U MEĐIMURJU ORGANIZIRAJU I PROVODE AKTIVNOSTI NA VODI

Stanovnici Međimurja i okolnih županija, u manjim grupama i rekreativci pojedinci, bez osnovnih predznanja o sigurnosti ili tehnikama upravljanja plovilima te uz povremena stradanja, unatrag 15 godina provode „spusteve“ starim tokom rijeke Drave, prvenstveno u drvenim ili metalnim čamcima, tzv. „dravskim čonima“. U isto vrijeme rijeka Mura se izbjegava, jer je do 2023. godine bila granična voda i spadala je u posebno regulirani sustav kontrole *Schengenske* granice, ali i zbog svoje specifične zamućenosti koja ljude odbija i plaši. Na jezerima hidro-elektrana, prvenstveno se plovi drvenim i metalnim čamcima na motorni pogon.

U Međimurju ne postoji velik broj udruga, ni privatnih poduzetnika, kojima je organizacija i provedba aktivnosti vezana uz sportove na vodi primarna ili sporedna djelatnost. Podaci iz Registra udruga Republike Hrvatske navode da na području Međimurske županije postoji samo jedan sportski klub s registriranom djelatnošću iz kajak-kanu nomenklature sportova. Dvije rekreativne udruge provode organizirani oblik edukacija i programa iz sportova na vodi, dok su ostale udruge, registrirane kao moto-nautički klubovi, prvenstveno usmjerene na tehničku djelatnost, no neke od njih jednom godišnje provode sportsko rekreativne manifestacije slobodnog veslanja u nestandardiziranim plovilima. Dvoje privatnih poduzetnika provodi komercijalnu djelatnost najma plovila i opreme te prijevoza putnika unutarnjim plovnim putovima.

5.1. Kajak-kanu klub Mura

Kajak-kanu klub Mura osnovan je i djeluje od 2020. godine na području grada Mursko Središće. Od stručnog osoblja, jedan član posjeduje „Rescue 3“ licencu (spašavatelj na divljim vodama), dodatno još troje članova educirano je za skipere-vodiče sportova na vodi u organizaciji lokalnog trenera kajakaštva. Od aktivnosti, provode organizirani rafting rijekom Murom za zainteresirano pučanstvo, na dionici dužine 3 km kod Grada Mursko Središće, 2022. i 2023. godine, u sklopu manifestacije „Ljeto uz Muru“, pod pokroviteljstvom Grada Mursko Središće (Slika 9). Prvi projekt „Škola kajaka i raftinga“ provode 2023. godine, ciljana skupina su djeca i mladi.

Organiziraju i provode *teambuildinge*, sudjeluju u brojnim manifestacijama i aktivnostima sportova na vodi srodnih udruga iz Međimurja, Hrvatske i okolnih zemalja. U sastavu su Civilne zaštite Međimurske županije – spašavatelji u slučaju poplave.

Slika 9. Kajak-kanu klub Mura provodi spust Murom - za pučanstvo

Izvor:

<https://www.facebook.com/photo?fbid=749783803605535&set=pcb.749786566938592>,
30.1.2024.

5.2. Društvo sportske rekreacije „ČAKI“ Čakovec

Društvo sportske rekreacije „ČAKI“ Čakovec osnovano je i djeluje od 2013. godine na području grada Čakovca. Najstarija je udruga na području Međimurja koja provodi aktivnosti na vodi u organiziranom obliku i uz visoki stupanj sigurnosti. Od stručnog osoblja, jedan član je školovani trener iz kajak-kanu nomenklature sportova, dodatno dvojica članova educirana su za nositelje i organizatore turističkih sadržaja u prirodi te za skipere-vodiče sportova na vodi. Od 2018. godine, pod glavnim pokroviteljstvom tadašnjeg Središnjeg ureda za šport i kasnije Ministarstva turizma i

sporta, organiziraju i provode teorijske i praktične edukacije za djecu i mlade te za široko pučanstvo, iz sportova: kajak, kanu, rafting, *dragon boat*, SUP, tj. stojeće veslanje na dasci (slika 10). Vodeći su organizatori i provoditelji aktivnosti sportova na vodi na projektu „Europska regija sporta“ 2021. i 2022. godine te suradnici Grada Preloga i Marine Prelog d.o.o. na razvoju lučice i rekreativnih sadržaja vezanih uz vodu. Organizatori su i sudionici brojnih sportsko-rekreativnih manifestacija na vodi, provode *teambuildinge*, turističke aktivnosti na rijekama i jezerima Međimurja i okolnih županija. U sastavu su Civilne zaštite Međimurske županije – spašavatelji u slučaju poplave.

Slika 10. DSR „ČAKI“ provodi projekt „Škola sportova na vodi“

Izvor: Vlastita izrada autora

5.3. Udruga sportske rekreacije *Croatian Outdoors*

Udruga je osnovana i djeluje od 2020. godine na području Grada Preloga. Od stručnog osoblja, trojica članova educirana su za skipere-vodiče sportova na vodi u organizaciji lokalnog trenera kajakaštva 2023. godine, čiji su suorganizator. Prvi vlastiti projekt „Škola kajaka i kanua na jezeru HE Dubrava“ provode 2022. godine, kao i nekoliko manjih projekata, ciljana skupina su djeca i mladi te iste godine surađuju s Međimursko veleučilište u Čakovcu

DSR-om „ČAKI“ na projektu „Europska regija sporta“. U suradnji sa TZ Grada Preloga 2023. godine provode projekt pod nazivom „Razvoj i unapređenje turističkog proizvoda – sportovi na vodi Grada Preloga“. Organizatori su i sudionici brojnih sportsko-rekreativnih manifestacija na vodi, provode *teambuildinge*, turističke aktivnosti na rijekama i jezerima Međimurja i okolnih županija. U sastavu su Civilne zaštite Međimurske županije – spašavatelji u slučaju poplave.

5.4. Moto nautički klub “MURA” Kotoriba

Navedeni je klub osnovan i djeluje od 2022. godine na području naselja Kotoriba. Od stručnog osoblja, trojica članova educirana su za skipere-vodiče sportova na vodi 2023. godine. Prvi projekt „Edukacija sigurne plovidbe na mirnim i tekućim vodama“ provode 2023. godine, ciljana skupina su vlastito članstvo te djeca, mladi i lokalno vatrogasno društvo (Slika 11). Sudjeluju u raznim veslačkim manifestacijama u Međimurju i Zagrebu (na Jarunu), a u nekima participiraju kao suorganizator.

Slika 11. MNK Mura provodi projekt edukacije

Izvor: <https://emedjimurje.net.hr/vijesti/drustvo/4393103/foto-moto-nauticki-klub-kotoriba-tijekom-ljeta-provedena-edukacija-sigurne-plovidbe-na-mirnim-i-tekucim-vodama/>, 30.1.2024.

5.5. Nautički klub “LABUD” Prelog

Nautički klub osnovan je i djeluje od 2002. godine na području Grada Preloga. Ne posjeduju stručno osoblje s aspekta sporta, rekreacije ili turizma. „Lov na labuđe pero“ prva je i jedina manifestaciju koju provode od 2000. godine, a koja je prethodila osnivanju udruge. Manifestacija je prvenstveno predstavljanje kulturne baštine, veslanja „dravskih čona“ i tradicionalno se održava svake godine početkom srpnja na jezeru HE Dubrava kod Preloga. U disciplini sudjeluju timovi po dva veslača u drvenom ili metalnom čamcu (Slika 12). Udruga sudjeluje u raznim veslačkim manifestacijama srodnih udruga na području Međimurja. U sastavu su Civilne zaštite Međimurske županije – spašavatelji u slučaju poplave.

Slika 12. Manifestacija „Lova na labuđe pero“

Izvor: <https://www.mnovine.hr/foto/lov-na-labude-pero-2022/>, 30.1.2024.

5.6. Nautički klub “FLJOJSAR” Donja Dubrava

Osnovan i djeluje od 2006. godine na području naselja Donja Dubrava. Ne posjeduju stručno osoblje s aspekta sporta, rekreacije ili turizma. Natjecanje u veslanju „dravskih čona“ na derivacijskom kanalu HE Dubrava, manifestacija je koju sredinom

mjeseca kolovoza provode od 2009. godine. Timove sačinjavaju po četiri veslača ili veslačice, s obzirom na to da postoji muška utrka na 4 km ili ženska utrka na 2 km, u drvenom ili metalnom čamcu. Sudjeluju u raznim veslačkim manifestacijama srodnih udruga na području Međimurja. U sastavu su Civilne zaštite Međimurske županije – spašavatelji u slučaju poplave.

5.7. Moto nautički klub “VIDOVSKI ZLATARI” Donji Vidovec

Osnovan i djeluje od 2011. godine na području naselja Donji Vidovec. Ne posjeduju stručno osoblje s aspekta sporta, rekreacije ili turizma. „Lov na zlatarski prsten“ zabavna je manifestaciju koju provode u ljetnim mjesecima svake godine na derivacijskom kanalu HE Dubrava. Timove sačinjavaju 3 osobe, dvojica veslača i kopljanik koji nabada „prsten“, dok je sistem natjecanja „alkarski“, tj. pobjeđuje tim s najviše bodova (Slika 13). Udruga sudjeluje u raznim veslačkim manifestacijama srodnih udruga na području Međimurja, također su u sastavu Civilne zaštite Međimurske županije – spašavatelji u slučaju poplave.

Slika 13. Manifestacija „Lov na zlatarski prsten“

Izvor: <https://medjimurski.hr/foto-video-pobjednici-lova-na-zlatarski-prsten-su-betonci-iz-donjeg-vidovca/>, 30.1.2024.

5.8. Adrenalinsko – rekreacijski centar Pozoj – Varga d.o.o.

Poduzeće osnovano i djeluje od 2001. godine na području naselja Donja Dubrava. Od stručnog osoblja, trojica vanjskih suradnika educirana su za nositelje i organizatore turističkih sadržaja u prirodi. Organiziraju i provode komercijalne spustove „dravskim čonima“ i gumenim čamcima starim tokom rijeke Drave, na dionici Sveta Marija – Donja Dubrava – Legrad. Iznajmljuju plovila (gumene čamce) za spust zainteresiranim pojedincima ili grupama, uz nedostatak sigurnosne opreme (Slika 14).

Slika 14. Spust grupe turista Adrenalinsko - rekreacijskog centra Pozoj

Izvor:

[https://www.facebook.com/photo/?fbid=718917226949521&set=pcb.718917280282849](https://www.facebook.com/photo/?fbid=718917226949521&set=pcb.718917280282849&locale=hr_HR)
&locale=hr_HR, 31.1.2024.

5.9. Drava rafting – Autoelektrika, Dubravko Horvat

Obrt koji s do-registracijom i ponudom komercijalnog kajakinga i raftinga na području općine Nedelišće počinje 2022. godine. Od stručnog osoblja, vlasnik obrta Međimursko veleučilište u Čakovcu

Nenad Ujlaki Uvođenje sportova na vodi u turističku ponudu Međimurske županije

pohađao je edukaciju za nositelje i organizatore turističkih sadržaja u prirodi. Aktivnosti organiziraju i provode na jezeru HE Čakovec, u visini naselja Gornji Kuršanec te na starom toku Drave, na relaciji Gornji Hrašćan – Gornji Kuršanec. Bave se i najmom plovila i popratne sigurnosne opreme (Slika 15).

Slika 15. Kajak spust u organizaciji „Drava rafting“

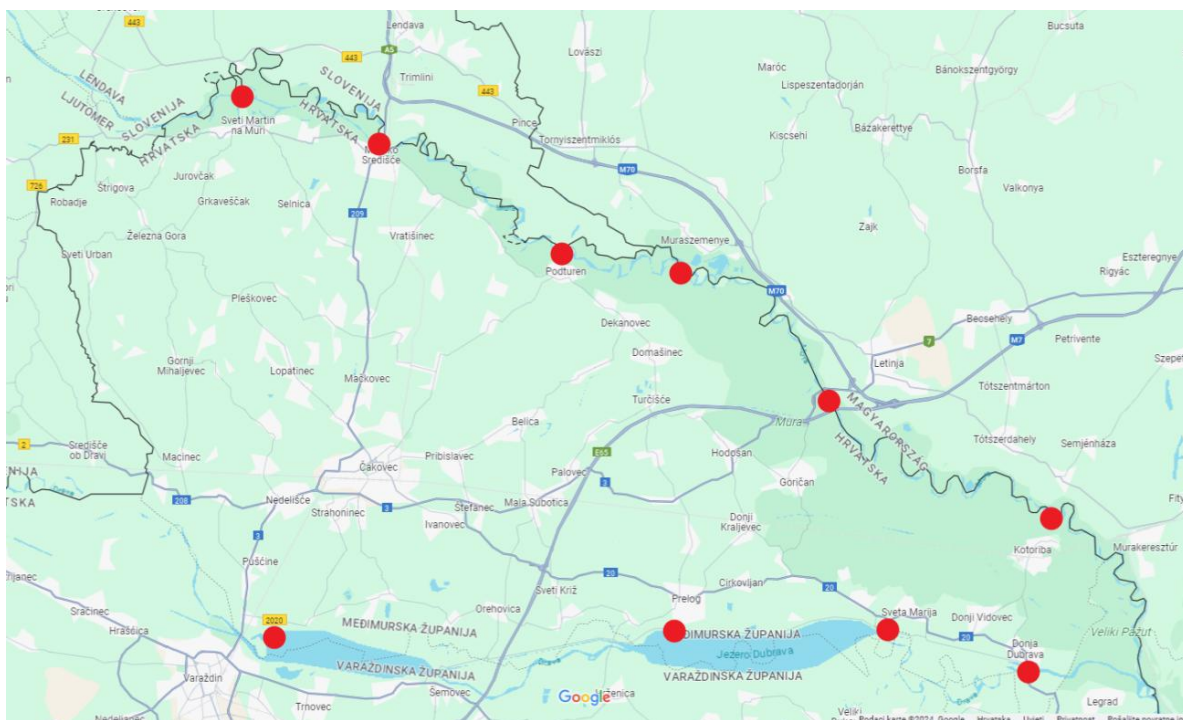

Izvor: <https://www.dravarafting.com/galerija?pgid=lfpktlgu-58f14039-d77d-4cad-b4e1-13902f3de340>, 31.1.2024.

6. POSTOJEĆA INFRASTRUKTURA U MEĐIMURJU I PRIJEDLOG PUSTOLOVNIH AKTIVNOSTI NA LOKALNIM DESTINACIJAMA

Postojeće stanje infrastrukture za provedbu aktivnosti na vodama Međimurja je zadovoljavajuće, ali ima i određene nedostatke. Naselja koja su smještena uz rijeke Muru i Dravu i uz hidro-akumulacijska jezera, početnim minimalnim ulaganjima uredila su tzv. rampe, koje služe za prilazak vozilima do vode te lakše spuštanje plovila u vodu ili vađenje iz vode (Slika 16). Ne poštivanjem tehničkih prohtjeva za kvalitetnu izgradnju i ne uzimajući u obzir čestu fluktuaciju vodostaja rijeka koja izaziva eroziju, postojeće riječne rampe potrebno je sanirati skoro svaki put nakon povišenog vodostaja.

Slika 16. Naselja u Međimurju sa postojećom infrastrukturom – „rampama“

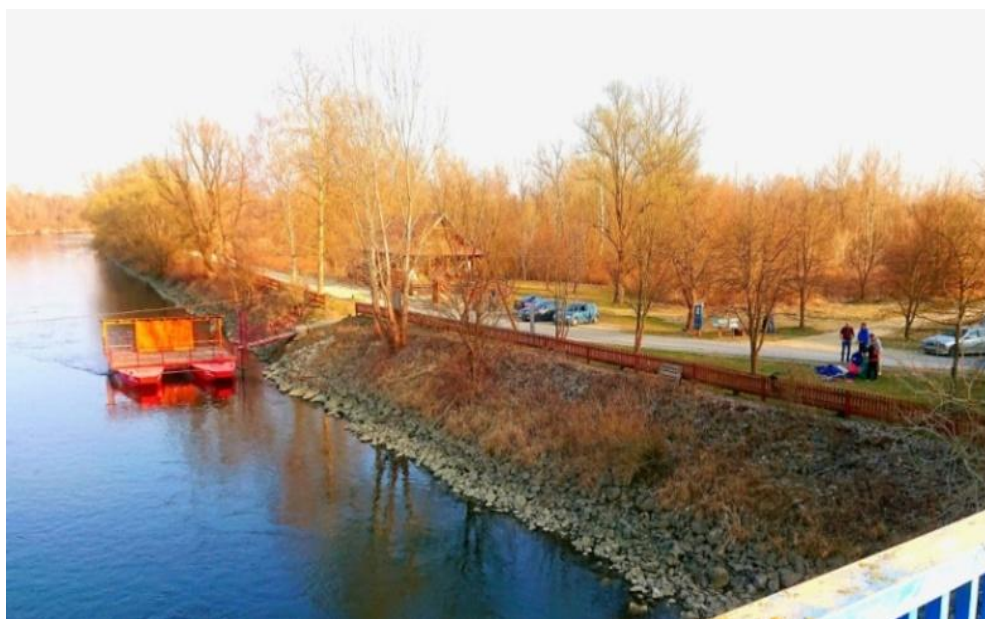
Izvor: Google karte s intervencijom autora

6.1. Infrastruktura na rijeci Muri

Općina Sveti Martin na Muri - prva je međimurska općina na rijeci Muri. Neposredno uz most nalazi se velika održavana parcela, pogodna za provjeru tehničkih

uvjeta i logističku pripremu koja prethodi pustolovnim ili sportskim aktivnostima na rijeci. Na lokaciji je uređen objekt „Skelarska kuća“, s prilazom do same rijeke i skelom (Slika 17). Lokacija se često koristi kao završna destinacija slovenskih kajakaša i raftingaša, koji rijeku koriste u trenažne i turističke svrhe, zbog mosta i blizine graničnog prijelaza te uređenog prilaza do rijeke. Ista lokacija može poslužiti kao polazišna točka za pustolovne aktivnosti na međimurskom potezu Mure te za odmor turista. Nedostatak lokacije je pontonska splav za privez plovila i pripadajuća pješačka rampa za pristup obali. Uz korito rijeke uređena je pješačko biciklistička staza do objekta „Mlinarska kuća“ u Žabniku, često korištena za sportsko rekreativne sadržaje. Aktivni turistički sadržaj na rijeci pozitivno bi se odrazio i kroz dodatnu ponudu u Termama Sveti Martin i Nogometnom klubu Polet Sveti Martin na Muri, čiju infrastrukturu i smještaj koriste brojne reprezentacije za sportske pripreme.

Slika 17. Skela na rijeci Muri i „Skelarska kuća“ kod Svetog Martina na Muri

Izvor: vlastita izrada autora

Grad Mursko Središće - jedini je grad u Međimurju smješten na obali rijeke Mure. Unatrag nekoliko godina ulaže značajna financijska sredstva u uređenje šetnjice, dužine 2 kilometra te lučice s odmorištem i ugostiteljskim objektom, uz samu obalu rijeke. Početkom 2020. godine, na području grada osnovana je udruga Kajak-kanu klub „Mura“, čiji su članovi vrlo aktivni u sportovima na vodi te provode edukacije i Međimursko veleučilište u Čakovcu

manifestacije za pučanstvo. Grad dodjeljuje prostor klubu te uređuje rampu za lakši pristup čamcima i drugim plovilima (Slika 18). Nedostatak lučice i lokacije je pontonska splav za privez plovila i pripadajuća pješačka rampa za pristupanje obali. Druga rampa gradi se u naselju Križovec, gdje sjedište ima Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode. Zbog položaja uz rijeku Muru u početku gornjeg toka kroz Međimurje, grad posjeduje velik razvojni potencijal turističkih pustolovnih i sportskih sadržaja na rijeci.

Slika 18. Lučica i rampa na Muri u Murskom Središću

Izvor: vlastita izrada autora

Općina Podturen - pozicionirana je na tromeđi Mađarske, Slovenije i Hrvatske. Obala rijeke Mure uređena je i obložena kamenom, da ne bi erodirala u vrijeme fluktuacije rijeke, postavljena je skela i izgrađena pristupna rampa za spuštanje plovila (Slika 19). Nedostatak lokacije je pontonska splav za privez plovila i pripadajuća pješačka rampa za pristupanje obali te redovitije održavanje okoliša. Neposredno uz rijeku uređen je sportsko rekreacijski centar i odmorište za turiste, pogodno i za aktiviste na vodi. Obližnji rukavci bliži naselju, nekad stari tok rijeke, preuređeni su u ribolovne staze za potrebe svjetskog ribolovnog natjecanja 2018. godine. Naselje je pozicionirano na 300 metara od rijeke Mure, stoga ovu lokaciju svakodnevno posjećuju lokalni stanovnici i

rekreativci te je izrazito pogodna za turističke sadržaje pustolovnih aktivnosti, sport i rekreaciju.

Slika 19. Zaton i rampa na rijeci Muri kod Podturna

Izvor: vlastita izrada autora

Slika 20. Pristanište i odmorište „Pre jaki glavi“ kod Dekanovca

Izvor: vlastita izrada autora

Općina Dekanovec - prva u Međimurju prepoznaje turistički kapacitet rijeke Mure, stoga prije više od 20 godina, na lokaciji „Pre jaki glavi“, uređuje izletište s otvorenim objektom (nadstrešnicom) i betonskim roštiljem, izgrađuje pristanište za čamce te uređuje obalu i popločava je kamenom da bi spriječila eroziju (Slika 20). S obzirom na to da je tok Mure na tom području vrlo meandričan, spomenuta lokacija od naselja Dekanovec udaljena je više od 3 kilometara te je ujedno i najudaljenije naselje od rijeke s uređenim rekreativnim i održavanim prostorom u Međimurju. Lokacija je vrijedna kao odmorište s mogućim noćenjem u šatorima za rekreativce ili turiste koji aktivnost veslanja upražnjavaju na rijeci Muri. Nedostatak je ponton s vezištem za manja plovila i rampom za pješački prilaz obali.

Općina Goričan - na svom području ima jedan od najvećih cestovnih graničnih prijelaza s Mađarskom. Međunarodnim projektom „*Two Rivers one Goal*“, pokrenutim 2017. godine, kreće se povezivanjem nekoliko slovenskih, mađarskih i hrvatskih općina s ciljem razvoja sportskih i turističkih sadržaja na rijekama Muri i Dravi.

Slika 21. Kameni šporanj i novi most na Muri kod Goričana

Izvor: vlastita izrada autora

Uz gradnju novog cestovnog mosta preko Mure kod Goričana, ispod mosta uređuje se i popločava krupnim kamenjem prostor koji lokalno stanovništvo koristi kao rampu za plovila, kao i istureni šporanj prije mosta, no trenutno su obje pozicije neuređene (Slika 21). Zbog nedostatka prave rampe, na dionici između starog i novog cestovnog mosta potrebno je urediti lokalni prilazni put, izgraditi rampu te urediti pristaništa s vezom za laka plovila i odmarališta za rekreativce i turiste, čime bi se ponovno stekli povoljniji uvjeti za pustolovne i sportsko-rekreativne aktivnosti.

Općina Kotoriba - posljednja je granična općina s Mađarskom u Međimurju. Naselje je od rijeke Mure udaljeno oko 600 metara. Posljednjih nekoliko godina pojačano se ulaže u projekte prekogranične suradnje te sport i turističko povezivanje sa susjednim općinama i općinama vezanima uz rijeke Muru i Dravu. Godine 2021. na nekoliko mjesta krupnim kamenom se utvrđuje obala rijeke da ne bi erodirala te je izgrađena rampa za plovila (Slika 22). Iste godine na području općine osnovana je moto-nautička udruga. Na lokaciji uz rampu nedostaje pontonsko privezište za laka plovila i uređeno odmoriste za turiste, aktiviste na vodi i rekreativce. Lokacija je izrazito pogodna za početak aktivnosti na rijeci, osobito ako se planira ploviti nizvodno Murom do ušća i nadalje Dravom.

Slika 22. Rampa za plovila kod naselja Kotoriba

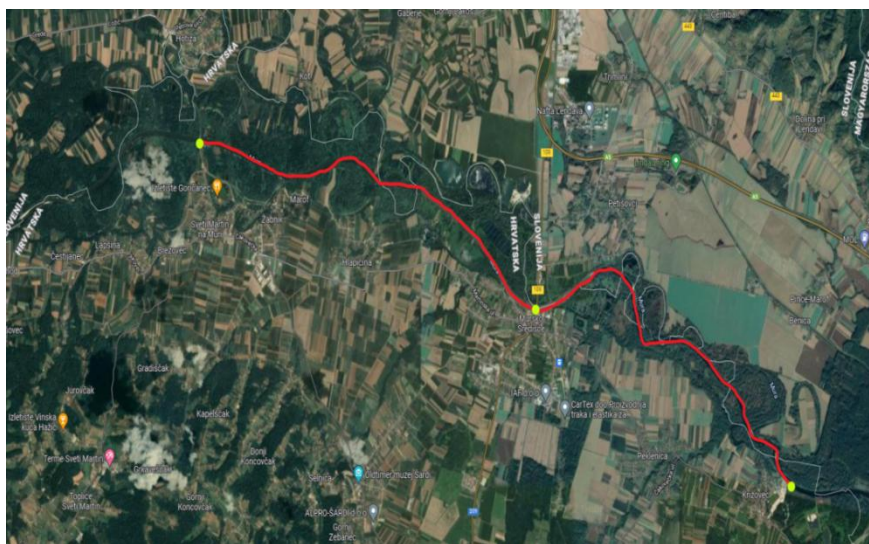
Izvor: vlastita izrada autora

6.2. Aktivnosti na rijeci Muri

Obnovom postojeće i uređenjem dodatne infrastrukture u općinama i gradu uz rijeku Muru, stvoriti će se povoljniji uvjeti za pustolovne i sportsko-rekreativne aktivnosti. Dodatno, minimalnim intervencijama u okoliš uz korito rijeke, s obzirom na to da postoje zaštićena područja, moguća su uređenja planinarskih staza ili šetnjica s odmorištima od prirodnih materijala, pogodnima za aktiviste na rijeci i rekreativce. Zamišljene trase na rijeci, za vodene pustolovne aktivnosti te sport i rekreaciju između općina i grada, uz mogućnost kombiniranja dužina i prilagodbu tjelesnim mogućnostima sudionika navode se u nastavku. Na svim murskim trasama, bez obzira na odabir aktivnosti, zbog sigurnosti sudionika i čestih promjena vodenog toka, neophodno je prisustvo vodiča-skipera.

Trasa Mura 1: Sveti Martin na Muri - Mursko Središće - Križovec, dužine 13 kilometara, prosječno vremensko trajanje aktivnosti je do 3 sata, zahtijeva laganu i opuštajuću aktivnost (slika 23).

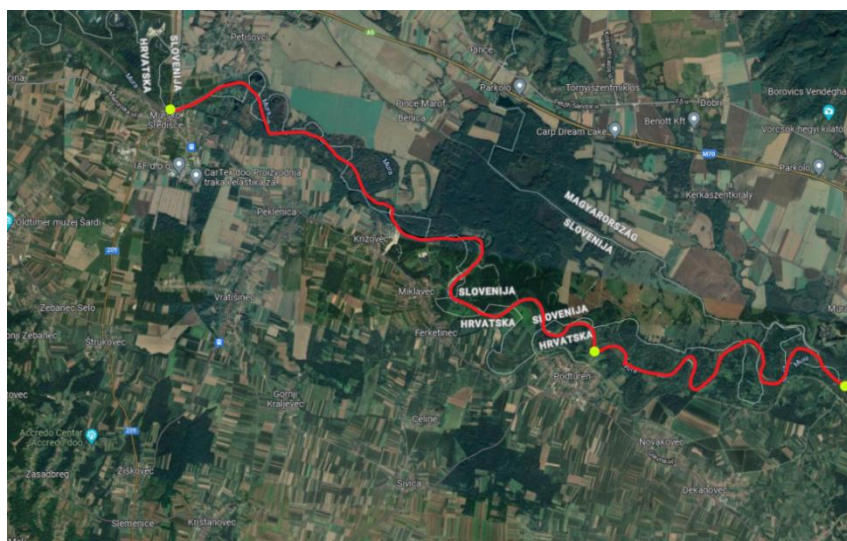
Slika 23. Trasa Mura 1: Sveti Martin na Muri - Mursko Središće - Križovec

Izvor: Google Karte s intervencijom autora

Trasa Mura 2: Mursko Središće - Podturen - Dekanovec, dužine 22 kilometara, prosječno vremensko trajanje aktivnosti je do 5 sati, zahtijeva umjerenu aktivnost (Slika 24).

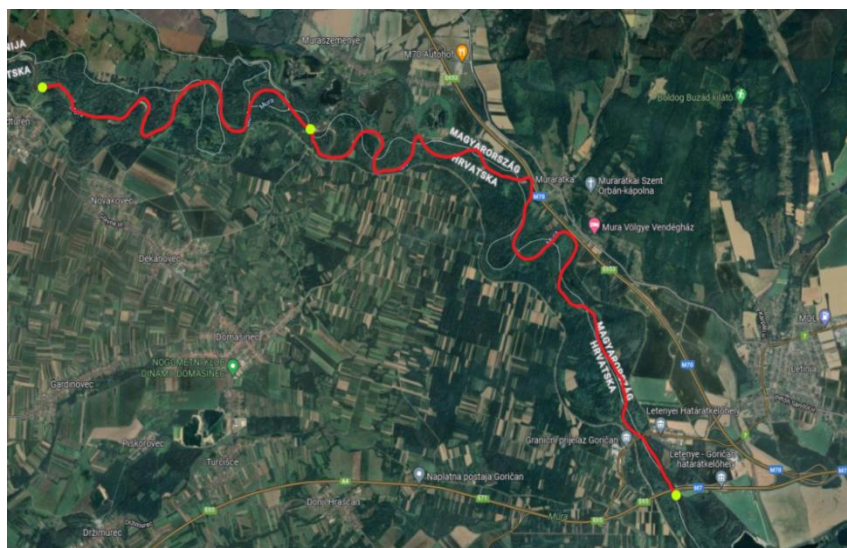
Slika 24. Trasa Mura 2: Mursko Središće - Podturen - Dekanovec

Izvor: Google karte s intervencijom autora

Trasa Mura 3: Podturen - Dekanovec - Goričan, dužine 22 kilometara, prosječno vremensko trajanje aktivnosti je do 5 sati, zahtijeva umjerenu aktivnost (Slika 25).

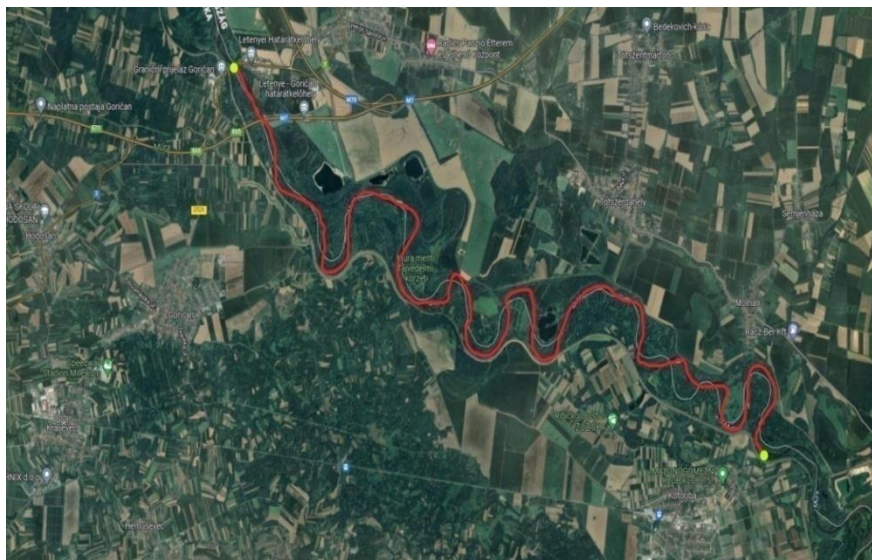
Slika 25. Trasa Mura 3: Podturen - Dekanovec - Goričan

Izvor: Google karte s intervencijom autora

Trasa Mura 4: Goričan - Kotoriba, dužine 20 kilometara, prosječno vremensko trajanje aktivnosti je od 4 do 5 sati, zahtijeva laganu do umjerenu aktivnost (Slika 26).

Slika 26: Trasa Mura 4: Goričan - Kotoriba

Izvor: Google karte s intervencijom autora

6.3. Infrastruktura na rijeci Dravi

Općina Donja Dubrava - posljednja je međimurska općina na rijeci Dravi te graniči s Koprivničko-križevačkom županijom. Posljednjih desetak godina pojačano ulaže u projekte prekogranične i međužupanijske suradnje te se uključuje u sportsko i turističko povezivanje sa susjednim općinama i općinama vezanima uz dvije rijeke. Obala Drave uz naselje uređena je i obložena kamenom, a na spoju starog toka rijeke Drave i derivacijskog kanala HE Dubrava, pozicioniran je ponton za šetače i rekreativce te je izgrađena rampa za spuštanje i vađenje plovila (Slika 27). Lokacija je pogodna kao završna točka turističkih pustolovnih aktivnosti na starom toku Drave ili kao početna točka za aktivnosti rijekom nizvodno. Lokaciju je potrebno dodatno urediti, učvrstiti podnožje rampe za plovila i povećati brigu o okolišu.

Općina Sveta Marija - lokacijski je položena u razini završetka jezera HE Dubrava. Na području općine počinje stari tok rijeke Drave, nakon pomoćne brane čija je namjena ispust viška vode iz jezera. Posljednjih desetak godina pojačano se ulaže u razvoj turizma te projekte lokalnog međuopćinskog povezivanja, vezano uz tradicijsku kulturu na rijekama Muri i Dravi.

Slika 27. Spoj kanala i starog toka Drave sa rampom za plovila kod Donje Dubrave

Izvor: vlastita izrada autora

Slika 28. Šljunčano kupalište na Dravi kod Svete Marije

Izvor: vlastita izrada autora

Na lokaciji kod početka starog toka Drave, uređeno je veliko rekreativno i izletničko područje, izgrađen je teren za odbojku na pijesku i drveni vidikovac sa cikloturističkim odmorištem, obala korita popločana je kamenjem, uređena je šljunčana plaža

koja ujedno služi kao rampa za plovila (Slika 28). Za drugu fazu uređenja, postoji plan za izgradnju ugostiteljskog objekta i uređenje manjeg kampa s potrebnom infrastrukturom. Izgradnja adekvatne kamene rampe za plovila je neophodna, jer svake godine u vrijeme visokog vodostaja vodeni val u potpunosti uništava šljunčanu plažu i poplavljuje područje.

6.4. Aktivnosti na rijeci Dravi

Postojeću infrastrukturu u općinama uz Dravu potrebno je adekvatno sanirati ili izgraditi novu da bi se poboljšali uvjeti za pustolovne i sportsko-rekreativne aktivnosti na rijeci. Zamišljene trase za vodene aktivnosti navode se u nastavku. Na obje trase na rijeci Dravi, bez obzira na odabir aktivnosti, zbog sigurnosti sudionika i učestale promjene vodenog toka te rizičnih naplavina, neophodno je prisustvo vodiča-skipera. Stari tok Drave na dionici od naselja Šemovec do naselja Hrženica, iako manjim dijelom pripada Međimurskoj županiji, nije iskoristiv za vodene aktivnosti jer je u njega usmjeren kanal s otpadnim vodama iz pročištača Grada Varaždina.

Slika 29. Trasa Drava 1: Sveta Marija - Donja Dubrava

Izvor: Google karte sa intervencijom autora

Trasa Drava 1: Sveta Marija - Donja Dubrava, dužine 12 kilometara, prosječno vremensko trajanje aktivnosti je do 3 sata, zahtijeva laganu i umjerenu aktivnost (slika 29).

Trasa Drava 2: Donja Dubrava - Legrad, dužine 7 kilometara, prosječno vremensko trajanje aktivnosti je do 2 sata, zahtijeva laganu i umjerenu aktivnost (slika 30).

Slika 30. Trasa Drava 2: Donja Dubrava - Legrad

Izvor: Google karte sa intervencijom autora

6.5. Infrastruktura na jezerima

Općina Nedelišće - prva je nakon ulaska u Međimursku županiju iz smjera Varaždina. Na području naselja Gornji Kuršanec, kod ušća rijeke Drave u jezero HE Čakovec, na razvedenoj obali smješteno je vikend naselje s osnovnom infrastrukturom. Lokacija je uređena, no prevladava mnoštvo dotrajalih objekata i oronuli sportski tereni s rampom za plovila (slika 31). Prije desetak i više godina ova lokacija predstavljala je jedno od glavnih izletišta Međimurcima iz Čakovca i okolice te Varaždincima, uz brojne rekreativne i zabavne sadržaje. Jezero je u ovom dijelu plitko, pogodno za ribolov, ali i za brojne sportsko rekreativne i turističke sadržaje, osobito sportove na vodi. Lokacija iziskuje financijsko ulaganje u kompletno prostorno uređenje te sanaciju sportsko

rekreativnih terena i rampe za plovila, da bi se vratila u iskoristivo stanje za turističku ili sportsko-rekreativnu konzumaciju.

Slika 31. Rampa za čamce na početku jezera HE Čakovec kod Gornjeg Kuršanca

Izvor: vlastita izrada autora

Slika 32. Lučica na jezeru HE Dubrava kod Preloga

Izvor: vlastita izrada autora

Grad Prelog - smješten je uz jezero HE Dubrava, koje je nekoć bila obala Drave, stoga grad ima bogatu tradiciju vezanu uz rijeku. Grad je najbolji primjer dobre prakse za razvoj sportova na vodi u Međimurju. Na obalnom području jezera, u neposrednoj blizini grada, smještena je lučica (Slika 32) i sportsko-rekreacijsko područje te maleni kamp kojim upravlja Marina Prelog d.o.o., tvrtka koju je osnovao Grad Prelog. Unatrag deset godina, znatno se ulaže u uređenje lučice i poboljšanje uvjeta za razvoja sporta i rekreacije na jezeru (slika 33), a projektom „Aqua Adventures“ uređuje se vikend naselje, izgradnjom tipskih nadstrešnica, uređenjem sportskih terena i obalnog područja jezera te nabavom plovila. Sudjelovanjem u projektu „Međimurje – Europska regija sporta“ 2021. i 2022. godine sufinanciraju se turističko-rekreativne manifestacije „Dani otvorenih vrata sportova na vodi“, čiji potencijal prepoznaje Turistička zajednica Grada Preloga, koja iste manifestacije sufinancira 2023. godine u pojačanom obujmu, a provodi i natjecanje u veslanju zmajskih čamaca, pomoću lokalne sportsko-rekreativne udruge specijalizirane u sportovima na vodi. Lokaciju i infrastrukturu, zbog blizine Zagreba i slobodne vodene površine, svake godine koriste poznati sportaši – veslači i sportske udruge, za pripreme uoči važnih natjecanja.

Slika 33. Ponton kod lučice na jezeru HE Dubrava u Prelogu

Izvor: vlastita izrada autora

6.6. Aktivnosti na jezerima

Oba hidro-akumulacijska jezera pogodna su za sportove na mirnim vodama te za turističke aktivnosti niskog intenziteta, prilagođeno sudionicima različitih uzrasta ili specifičnih ciljanih skupina.

Jezero HE Čakovec kod naselja Gornji Kuršanec potrebno je u potpunosti infrastrukturno urediti, neophodna je izgradnja spremišta i prostorija za udruge, postavljanje veslačke staze i označavanje sportsko-rekreativne i slobodne zone, označavanje turističke staze kroz deltu, nabava rekreativnih plovila za turiste i sportaše, edukacija i osposobljavanje vodiča-skipera koji će provoditi organizirane sadržaje, oformljivanje tima za hitne slučajeve i izgradnja ugostiteljskog objekta uz jezero (Slika 34).

Slika 34. Karta zona i planiranih sadržaja na jezeru HE Čakovec

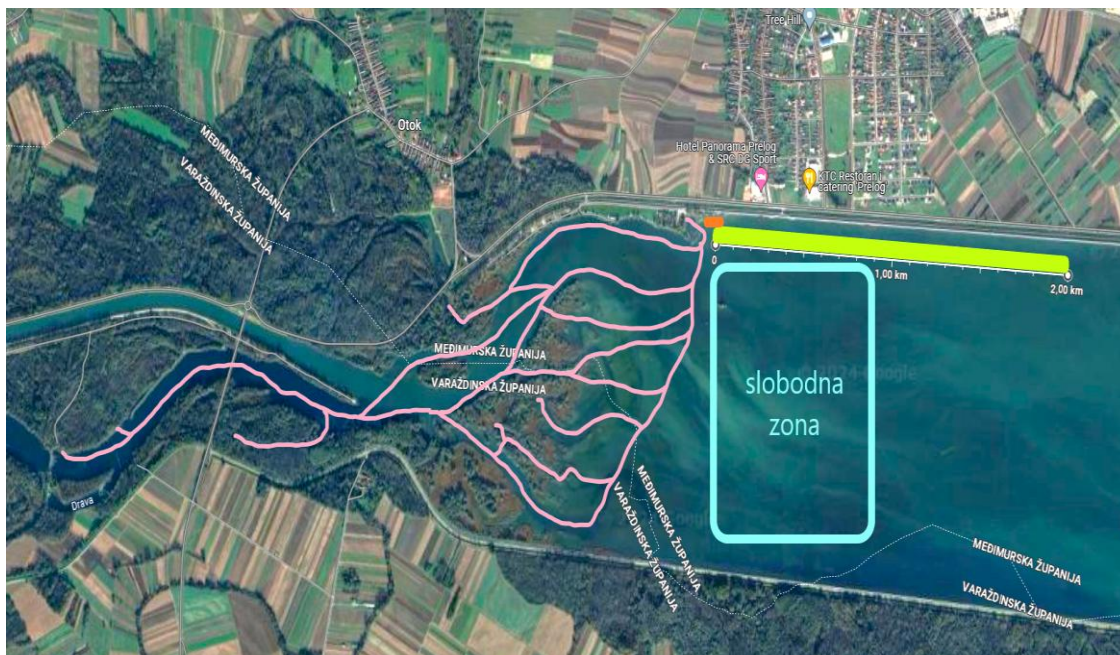

Izvor: Google karte s intervencijom autora

Jezero HE Dubrava kod Preloga posjeduje trenutno najbolju infrastrukturu u Međimurju, no potrebno je dodatno uređenje, obnova postojećeg ugostiteljskog objekta, izgradnja spremišta i prostorija za udruge, postavljanje veslačke staze, označavanje

sportsko-rekreativne i slobodne zone, nabava plovila za sportaše, označavanje turističkih staza kroz deltu, edukacija vodiča-skipera koji će provoditi organizirane sadržaje te oformljivanje tima za hitne slučajeve (Slika 35).

Slika 35. Karta zona i planiranih sadržaja na jezeru HE Dubrava

Izvor: Google karte s intervencijom autora

Dopuna infrastrukture i osmišljavanje aktivnosti za turiste i sportaše dočarane su bojama na kartama, značenje pojedine boje ilustrirano je slikom (Slika 36). Aktivnosti su planirane najviše do polovice jezera zbog sigurnosnih razloga.

Slika 36. Prijedlog infrastrukture i aktivnosti sukladno bojama na kartama jezera

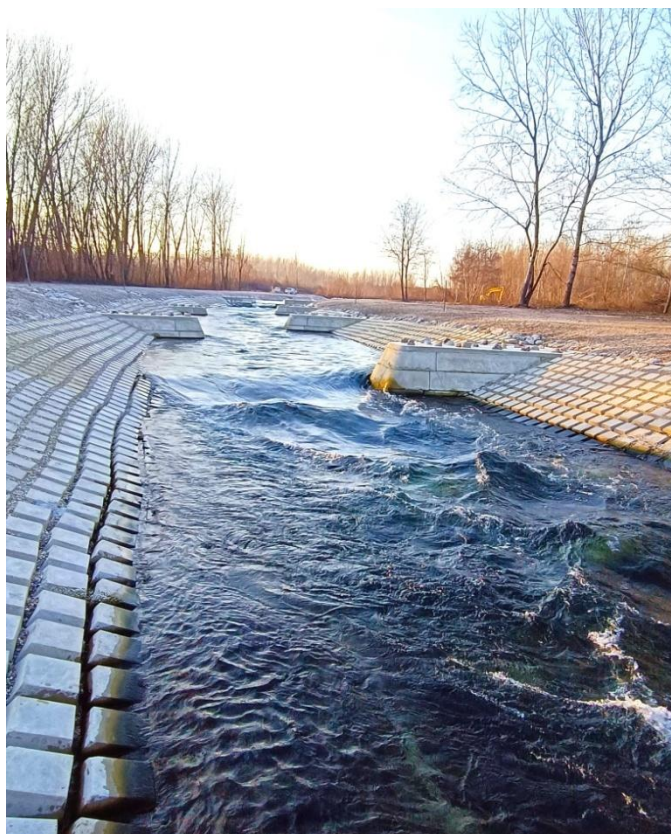
BOJA	INFRASTRUKTURA I/ILI AKTIVNOST
Žuta	STAZE ZA VESLANJE (rimen, skul, kajak-kanu); KAJAK-KANU NA MIRMIM VODAMA; STAJAČE VESLANJE NA DASI; DRAGON BOAT; REKREACIJSKA ZONA
Rosa	REKREATIVNIKAJAK-KANU; RIVER SUP; RIBOLOV IZ KAJAKA-KANUA; OBITELJSKI VIKEND IZLETI; PROMATRANJE PRICA MOČVARICA IZ PLOVILA;
Narančasta	KAJAK-KANU POLO; REKREACIJSKA ZONA;
Plava	SLOBODNA ZONA ZA MOTO I VJETRO AKTIVNOSTI jet-ski, skijanje na vodi, wind surfing, kite surfing

Izvor: vlastita izrada autora

6.7. Infrastruktura od posebnog interesa

U infrastrukturu od posebnog interesa ubraja se ona koja može znatno doprinijeti razvoju sporta, turizma i usko vezanih područja djelovanja. Iako izvan granica Međimurske županije, katastarski na području susjedne općine Veliki Bukovec u Varaždinskoj županiji, smješten je Poligon za divlje vode i poplave kojim upravlja Hrvatska gorska služba spašavanja. Poligon je u potpunosti rekonstruiran i obnovljen sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj, a radovi su završili krajem 2023. godine (Slika 37). Namjena poligona je obučavanje članova HGSS-a u spašavanju na divljim vodama i poplavnom području, ali i za održavanje nacionalnih i međunarodnih natjecanja u kajak-kanu sportovima na divljima vodama te stručno usavršavanje osoba u vođenju turističkih grupa (skipera) i spašavanju sudionika uslijed mogućih nesreća. Nositelj aktivnosti na poligonu je HGSS-ova stanica Čakovec.

Slika 37. Poligon za divlje vode i poplave kod Velikog Bukovca

Izvor: vlastita izrada autora

7. PRIJEDLOG SPORTOVA NA VODI I PUSTOLOVNIH AKTIVNOSTI ZA IMPLEMENTACIJU NA PODRUČJU MEĐIMURJA

Sportovi na vodi dijele se prema tipu vode na kojoj se provode aktivnosti, sukladno tome postoje sportovi na mirnim vodama i sportovi na tekućim vodama, a ista podjela vrijedi i za turističke aktivnosti. U Međimurju, mirne vode su jezera HE Čakovec i HE Dubrava, dok su tekuće vode rijeke Mura i Drava. Aktivnosti na mirnim vodama u pravilu su sigurnije za sudionike, zbog manjeg broja vanjskih faktora koji mogu dovesti do nezgode, dok su aktivnosti na tekućim vodama rizičnije za sudionike, stoga ih radije biraju avanturisti.

7.1. Sportovi na mirnim vodama

Kajak na mirnim vodama je sport u kojem natjecatelj ili više njih sjedi u plovilu, okrenuti u smjeru u kojem se plovilo kreće te pogone plovilo snagom mišića koristeći se veslom koje drže u rukama te koje nije pričvršćeno na trup plovila (Slika 38). Veslo kajakaša ima dvije lopatice, stoga je bitan ritam i ujednačenost zaveslaja da bi kajak bio pravocrtno usmjeren te prošao put od starta do cilja za što kraće vrijeme.

Slika 38. Kajak na mirnim vodama

Izvor: <https://www.tportal.hr/sport/clanak/ovo-je-njena-godina-nakon-dva-svjetska-odlicja-anamarija-govorcinovic-grabi-prema-novim-uspjesima-na-europskom-prvenstvu-20220818>, 5.2.2024.

Kanu na mirnim vodama je sport u kojem natjecatelj ili više njih kleči u plovilu na jednoj nozi, okrenuti u smjeru u kojem se plovilo kreće te pogone plovilo snagom mišića koristeći se veslom koje drže u rukama te koje nije pričvršćeno na trup plovila. Veslo kanuista ima jednu lopaticu, stoga je bitan ritam i tehnika zaveslaja te sinkroniziranost veslača, jer veslaju na suprotnim stranama plovila, da bi kajak pravocrtnom linijom prošao put od starta do cilja za što kraće vrijeme (Slika 39).

Slika 39. Kanu na mirnim vodama - tandem

Izvor: <https://www.zsugbelisce.hr/novosti/zlato-za-beliscanske-kajakase/>, 5.2.2024.

Veslanje je sport u kojem natjecatelj ili više njih sjedi u plovilu, na pokretnom sjedalu, leđima okrenuti u smjeru u kojem se kreće plovilo te pogone čamac snagom mišića nogu, trupa i ruku, koristeći vesla koja su fiksirana na trup čamca pomoću nosača. Dva su osnovna tipa veslanja, rimen i skul. Kod skul veslanja svaki veslač barata s dva vesla, stoga broj veslača može biti paran ili neparan (Slika 40). Kod rimen veslanja svaki veslač barata s jednim veslom, stoga broj veslača mora biti paran i dijele se na lijeve i desne veslače. Maksimalan broj veslača u sportskom veslanju je osam, dok se kategorije dijele po broju veslača, spolu, dobi i težini. Službene dužine staze su 500, 1000 i 2000 metara, a vrijeme prolaska staze mjerodavno je za rangiranje natjecatelja.

Stojeće veslanje na dasci je sport u kojem natjecatelj stoji na dasci, okrenut u smjeru u kojem se plovilo kreće te održavajući ravnotežu pogoni plovilo snagom

mišića, koristeći veslo koje drži u rukama te koje nije pričvršćeno uz plovilo. Veslo ima samo jednu lopaticu, a koristi se tehnika veslanja s jedne ili obje strane plovila kako bi se postiglo ubrzanje, održala brzina i smjer plovila te prošao put od starta do cilja za što kraće vrijeme (Slika 41). Uvriježeni naziv ove aktivnosti je SUP, što je skraćenica s engleskog jezika „*stand up paddling*“.

Slika 40. Veslanje – disciplina dvojac na pariće

Izvor: <https://www.nacional.hr/oi-veslanje-braca-sinkovic-izborili-finale-u-dvojcu-na-parice/>, 5.2.2024.

Slika 41. Stojeće veslanje na dasci – sportsko natjecanje

Izvor: <https://sup.star-board.com/paddleboarding-how-to/beginners-guide-to-buying-a-race-paddle-board/>, 5.2.2024.

Dragon boat ili veslanje zmajskih čamaca, je sport u kojem tim natjecatelja sjedi u plovilu, okrenuti su u smjeru u kojem se plovilo kreće te pogone plovilo snagom mišića koristeći se veslom koje drže u rukama, a koje nije pričvršćeno na trup plovila. Čamac je dužine 9 ili 12,5 metara, širine 1,16 metara. Veslo ima jednu lopaticu, dok su veslači raspoređeni na lijeve i desne, stoga je bitna tehnika zaveslaja te sinkroniziranost veslača, kako bi čamac pravocrtno usmjeren prošao put od starta do cilja za što kraće vrijeme (Slika 42). Ritam zaveslaja daje bubnjar na čelu čamca, dok kormilar usmjerava plovilo s krme.

Slika 42. Dragon boat natjecanje u Prelogu

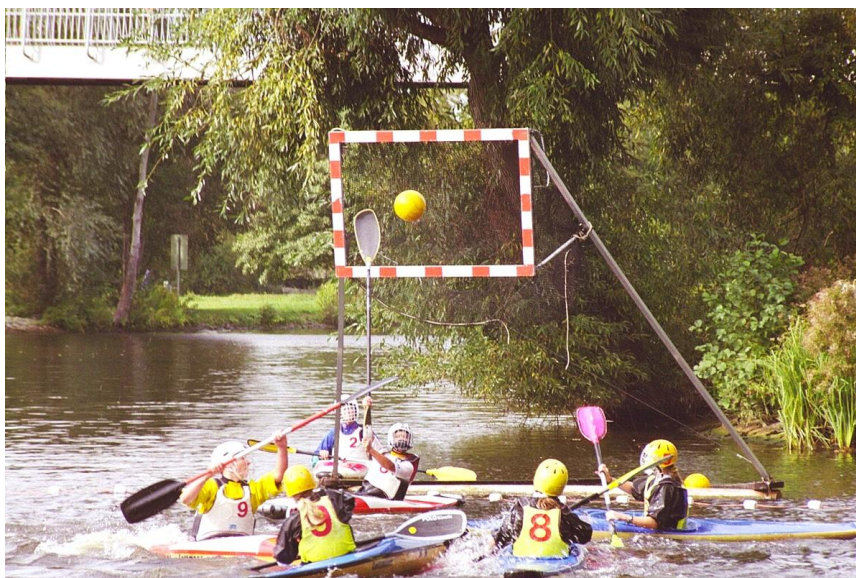

Izvor: <https://www.prelog.hr/prvi-dragon-boat-kup-grada-preloga-odusevio-natjecatelje-i-posjetitelje/a7499>, 6.2.2024.

Kajak-kanu polo je sport u kojem dva tima od 5 igrača, svaki veslajući u svojem kajaku jednosjedu, nastoje baciti loptu te pogoditi protivnički gol koji se nalazi 2 metra iznad vodene površine terena (Slika 43). Sport je mješavina kajakinga i vaterpola te zahtjeva visoku tjelesnu spremnost i vještinu upravljanja kajakom. Gol je dimenzija 1,5x1 metar, koristi se lopta za vaterpolo te je istu dozvoljeno baciti ili odbiti dvo-lopatičnim veslom ili rukom. Teren je mirna vodena površina dimenzija 35x23 metra, stoga se može igrati na jezeru i moru ili u bazenu. Vrijeme utakmice može varirati od 14 do 20 minuta, sastavljano od 2 poluvremena od 7 do 10 minuta. Koriste se posebno konstruirani kajaci s gumenim štitnicima (odbojnicima) na pramcu i krmi. Za

vrijeme treninga i utakmica, obavezno je korištenje plutajućeg prsluka s pojačanom prsnom zaštitom i kacigom sa zaštitom za lice.

Slika 43. Kajak-kanu polo

Izvor: https://sk.wikipedia.org/wiki/Kanoe_p%C3%B3lo, 6.2.2024.

7.2. Aktivnosti na mirnim vodama

Stručno vođene pustolovne aktivnosti i najam plovila zahtijevaju visoki stupanj sigurnosti i odgovornosti, stoga vođiči-skiperi prethodno aktivnosti ili najmu, educiraju buduće korisnike o vrsti korištenog plovila, obveznoj sigurnosnoj opremi i mogućim neželjenim situacijama, a korisnici obvezno potpisuju izjavu o odricanju odgovornosti.

Rekreativni kajak i kanu na mirnoj vodi tehnikom veslanja identičan je sportskom, no provode se koristeći rekreativna plovila, kojima nije prioritet brzina, već sigurnost i udobnost. Rekreativna plovila dijelimo na „sit in“ i „sit on top“, ovisno o tome ako se sjedi u njima ili na njima. Turisti i avanturisti početnici najčešće koriste „sit on top“ plovila (Slika 44), koja u slučaju prevrtanja i ispadanja sudionika iz plovila ne tonu, već služe kao plutajući objekt za koji se sudionik može uhvatiti, dok spretniji okreću plovilo, penju se na njega i nastavljaju aktivnost. Plovila tipa „sit in“ koriste spretniji kajakaši i kanuisti, jer prevrtanje takvog plovila u većini slučajeva izaziva potonuće i izvlačenje istog s dna, što nije poželjna opcija. Rekreativni kajak i kanu

najčešće se koriste za pustolovne aktivnosti, kao što su: grupna ili individualna rekreacija na jezerima, *teambuilding* rekreacija sa zadacima, promatranje ptica iz plovila, rekreativni ribolov iz kajaka ili kanua, rekreativno istraživanje kanala, rukavaca i slično.

Slika 44. Rekreativni „sit on top“ kajak na jezeru – turistički najam

Izvor: vlastita izrada autora

Slika 45. SUP na jezeru

Izvor: vlastita izrada autora

Rekreativno stajaće veslanje na dasci na mirnoj vodi, tehnikom veslanja identično je sportskom, no daske za rekreativno veslanje razlikuju se izvedbom i namjenom (Slika 45). Za korisnike, sukladno namjeni, izrazito je važna stabilnost i nosivost daske, koja se postiže oblikom, dužinom, širinom i debljinom te specifičnim dodacima – stabilizatorima. Ova rekreativna aktivnost najbrže je rastući oblik zabave na svim vodenim površinama posljednjih 30 godina, prvenstveno zbog jednostavnosti upravljanja, male težine plovila te lakog transporta. S obzirom na visoku plovnost, ako za vrijeme aktivnosti korisnik padne sa daske, hvata se za nju i pluta ili se penje te nastavlja aktivnost ležeći, sjedeći, klečeći ili stojeći. Najčešće aktivnosti su: rekreativni grupni ili individualni SUP na jezerima, SUP *teambuilding*, SUP ribolov, SUP *touring*, SUP *yoga* (Slika 46) i druge.

Slika 46. SUP *yoga*

Izvor: <https://sup-outfitters.com/sup-activity-category/sup-yoga/>, 7.2.2024.

7.3. Sportovi na tekućim vodama

Kajak na divljim vodama je sport u kojem natjecatelj sjedi u plovilu, okrenut u smjeru u kojem se plovilo kreće te pogoni plovilo snagom mišića koristeći se veslom koje drži u rukama te koje nije pričvršćeno na trup plovila (Slika 47). Natjecanja se održavaju na vrlo brzim rijekama ili umjetnim stazama u disciplinama slalom, spust i ekstrem. Veslo kajakaša ima dvije lopatice, stoga natjecatelj koristi naprednu tehniku i

taktiku pod visokim opterećenjem da bi prošao zadanu stazu od starta do cilja za što kraće vrijeme, izbjegavajući prepreke ili izvršavajući zadatke.

Slika 47. Kajak na divljim vodama

Izvor: <https://www.sportilus.com/sportopedia/zanimljivosti-kajak-i-kanu/>, 7.2.2024.

Slika 48. Kanu na divljim vodama

Izvor: <https://www.canoe-europe.org/categories/wildwater>, 7.2.2024.

Kanu na divljim vodama je sport u kojem par natjecatelja ili kanuist pojedinac klečeći u plovilu na obje noge, okrenut u smjeru u kojem se plovilo kreće i pogoni plovilo snagom mišića koristeći se veslom koje drži u rukama te koje nije pričvršćeno

na trup plovila (Slika 48). Natjecanja se održavaju na brzim rijekama ili umjetnim stazama u disciplinama slalom i spust. Veslo kajakaša ima jednu lopaticu, stoga natjecatelj koristi naprednu tehniku i taktiku veslanja s jedne ili s obje strane i pod visokim opterećenjem kako bi prošao zadanu stazu od starta do cilja za što kraće vrijeme, izbjegavajući prepreke ili izvršavajući zadatke.

Rafting je sport u kojem tim od 4 ili 6 veslača, sjedeći na bočnim stranama plovila (tubusima) te stopalima umetnutima u hvatišta na podu plovila, okrenuti u smjeru u kojem se plovilo kreće, pogone i usmjeravaju plovilo snagom mišića, koristeći se veslom koje drže u rukama te koje nije pričvršćeno na trup plovila (Slika 49). Natjecanja se održavaju na brzim rijekama ili umjetnim stazama u disciplinama slalom, sprint i spust. Veslo za rafting ima jednu lopaticu, stoga tim koristi naprednu tehniku i taktiku veslanja s obje strane te sinkronizirano upravlja plovilom kako bi zadanu stazu od starta do cilja prošao u što kraćem vremenu, izbjegavajući prepreke ili izvršavajući zadatke. Čamci se izrađuju od višeslojnih gumiranih materijala otpornih na habanje i udarce te s više komora. Veslači obavezno koriste zaštitnu opremu, prsluk i kacigu te neoprensko odijelo i cipele, zbog hladnoće vode na kakvima se održavaju natjecanja.

Slika 49. Sportski rafting

Izvor: <https://www.zeneimediji.hr/podrzimo-jedinu-zensku-rafting-ekipu-u-nastojanju-da-hrvatsku-predstavljaju-na-svjetskom-kupu-u-argentini/>, 7.2.2024.

7.4. Aktivnosti na tekućim vodama

Turističke pustolovne aktivnosti na tekućim vodama i najam plovila u turističke svrhe zahtijevaju visoki stupanj odgovornosti vođača-skipera i korisnika, stoga vođači-skiperi prethodno aktivnosti ili najmu, obavezno educiraju buduće korisnike o vrsti korištenog plovila i potrebnoj tehnici upravljanja, mogućim situacijama i opasnostima te obveznoj sigurnosnoj opremi, a često je neophodno i prethodno iskustvo te korisnici obvezno potpisuju izjavu o odricanju odgovornosti u slučaju nezgode.

Stojeće veslanje na dasci rijekom ili „*River SUP*“ izrazito je popularna aktivnost kod mlađe populacije i ljubitelja adrenalinskih aktivnosti (Slika 50). Tehnika veslanja slična je kao kod sportskog ili rekreativnog veslanja na dasci, no potrebno je iskustvo ako se radi o brzom toku s preprekama i valovima te obvezno korištenje sigurnosne opreme. Daske se izrađuju od višeslojnih materijala, otpornih na habanje i udarce u „*drop stich*“ tehnologiji, kraće su dužine, do 3,5 metara i veće širine, do 90 centimetara. Na donjoj strani daske ima minimalno dvije „peraje“, za usmjeravanje plovila, dužine desetak centimetara izrađene od fleksibilnih materijala. Laka upravljivost bitna je stavka kod ovih dasaka, u svrhu izbjegavanja kamenja i naplavina ili nezgodnih vodenih pojava. Najčešće aktivnosti su: turistički *river SUP*, *teambuilding river SUP*, istraživački *river SUP*, *river SUP* na divljim vodama, grupni mega SUP i drugi.

Slika 50. *River SUP* na starom toku Drave

Izvor: vlastita izrada autora

Rekreativni kajak i kanu rijekom pustolovna je aktivnost koju rado konzumiraju turisti svih uzrasnih skupina. Tehnika veslanja i upravljanja slična je onoj na mirnim vodama, no potrebno je iskustvo upravljanja na tekućoj vodi, osobito ako tok prolazi kroz kamene prepreke, naplavine i brzake uz obvezno korištenje sigurnosne opreme. Najčešće se koriste „sit on top“ plovila krute izrade, od plastičnih materijala ili pneumatska, izrađena od višeslojnih gumiranih materijala, kao rafting čamci. Prioritet kod izrade plovila je upravljivost, sigurnost i udobnost, što uvelike poboljšava ugodu pri višesatnoj aktivnosti na tekućicama. Najčešće pustolovne aktivnosti na rijekama su: rekreativni grupni ili individualni spust rijekom, kajak-kanu *teambuilding*, kajak-kanu ribolov, rekreativno istraživanje kanala i rukavaca i slične aktivnosti (Slika 51).

Slika 51. Rekreativni kajak na starom toku Drave

Izvor: vlastita izrada autora

Rafting spust rijekom pustolovna je aktivnost u kojoj najviše sudjeluju obitelji ili turističke grupe kojima je uz doživljaj avanture bitna sigurnost i komocija. Tehnika upravljanja plovilom slična je sportskoj, sudionici sjede na bočnim stranama plovila (tubusima), stopalima su zakačeni za hvatišta na podu plovila, okrenuti su u smjeru prema kojemu se plovilo kreće i veslaju sukladno svojim tjelesnim mogućnostima, dok vodič-skiper usmjerava plovilo najbržim ili najsigurnijim dijelom riječnog toka (Slika 52). Čamci se, kao i za sportski rafting, izrađuju od višeslojnih gumiranih materijala otpornih na habanje i udarce te imaju više komora. Turistički rafting čamci većeg su Međimursko veleučilište u Čakovcu

kapaciteta osoba, od 5 do 13. Sudionici za vrijeme aktivnosti obavezno koriste sigurnosnu opremu, koja ovisno o klasi brze vode na kojoj se aktivnost provodi.

Slika 52. Rafting spust rijekom Dravom

Izvor: vlastita izrada autora

8. PRIMJER DOBRE PRAKSE – SPORTSKO REKREACIJSKA ZONA MARINA PRELOG

Grad Prelog ime je dobio prema staro kajkavskoj riječi koja simbolizira vuču ili povlačenje, što je vezano uz činjenicu postojanja tranzitnog pristaništa i prijelaza preko rijeke Drave na toj lokaciji. Naselje je u samom početku bilo locirano u blizini rijeke, koja je pri izgradnji hidro-elektrane i popratnih nasipa postalo jezero HE Dubrava. Turistička zajednica Grada Preloga osnovana je 1999. godine, a grad se unatrag desetak godina na turističkom planu sve više veže uz vodeni resurs jezera te sportsko rekreacijsku zonu kojom od 2013. godine upravlja gradska tvrtka Marina Prelog d.o.o. Danas je područje sportsko rekreacijske zone velikim dijelom uređeno i prilagođeno turistima koji je svakodnevno posjećuju, što je posebno vidljivo vikendima. Sinergija u radu Grada Preloga, Turističke zajednice Grada Preloga i tvrtke Marina Prelog d.o.o., posljednjih šest godina, doprinosi brojnim novim turističkim sadržajima na području sportsko rekreacijske zone kao i ekonomskim benefitima ove destinacije i lokalne samouprave.

Slika 53. Damir Martin na pripremama na jezeru HE Dubrava

Izvor: <https://www.mnovine.hr/medimurje/osvajac-dvije-olimpijske-medalje-trenira-u-prelogu/>, 8.2.2024.

Marina Prelog d.o.o. tvrtka je koju je Grad Prelog osnovao u svrhu upravljanja prostorom inundacije na obali jezera HE Dubrava. Uređenje kafića, obnova lučice i numeracija vezova te parcelizacija i sređivanje obližnjeg kamp naselja dio su prvotnog razvojnog plana u svrhu stjecanja preduvjeta za kvalitetno bavljenje turističkim djelatnostima. Dodatnim ulaganjem kroz uređenje okoliša lučice i poboljšanjem infrastrukture (nabava pontona i spremišta za plovila) te izgradnjom objekta za konzumaciju hrane, lokalnog poduzeća Keder j.d.o.o., stvaraju se uvjeti za razvoj aktivnosti na vodi, što prepoznaju veslački i kajakaški klubovi i savezi iz susjednih županija i Grada Zagreba te poznati sportaši veslači, koji koriste još uvijek ne opterećeno jezero za pripreme pred važna natjecanja (slika 53). Po prvi puta u Međimurju, 2018. godine, lokalni sportsko rekreacijski klubovi pokreću edukacije u sportovima na vodi za mlađe uzraste koje se održavaju na prostoru lučice i okolnom jezeru. Narednih godina na istoj lokaciji održavaju se i sportsko-rekreativne manifestacije „Dani otvorenih vrata sportova na vodi“ u sklopu projekta „Međimurje – Europska regija sporta“ i brojne druge turističke manifestacije.

Slika 54. Skica uređenja po projektu „*Aqua Adventures*“

Izvor: <https://emedjimurje.net.hr/vijesti/grad-prelog/224317/ovo-izgleda-odlicno-pet-milijuna-kuna-za-uredjenje-marine-u-sklopu-projekta-aqua-adventures-3819906/>,
8.2.2024.

„*Aqua Adventures*“ je projekt kojim je Grad Prelog kao glavni nositelj, uredio zapadnu zonu odmarališta i vikend izletišta sportsko rekreacijske zone Marina Prelog. Glavni cilj projekta bio je unapređenje turističke ponude na jezerima pored Preloga i mađarskog naselja Kistolmács, a vrijednost investicija u Prelogu iznosi 888.490,83 €, koje su završene početkom 2023. godine. Projektom je planirana i izgrađena sanitarna zgrada s tuševima, 60 drvenih nadstrešnica za vikend turiste i jedna promatračnica za ptice močvarice, uređena su 4 igrališta za odbojku na pijesku te su uređeni pristupni putovi i okoliš. Projektom je financirana i nabava plovila, 3 raft čamca i 3 kanua s popratnom sigurnosnom i tehničkom opremom te je financirana i edukacija o sportovima na vodi. Organizirane su i turističke manifestacije, „Lov na labuđe pero“, „Dani dravske ribe“ te škola u prirodi za djecu, radionice o lokalnoj flori i fauni, radionica za turističke djelatnike i druge aktivnosti.

Slika 55. Plovila za aktivnost „Dani otvorenih vrata sportova na vodi“

Izvor: vlastita izrada autora

Turistička zajednica Grada Preloga osnovana je sa zadaćom promicanja i razvoja turizma na području Grada Preloga i pripadajućih naselja. Kulturno-društveni turistički sadržaji prevladavali su prethodno dolasku mlađe osobe na čelo zajednice, koja uvodi novine i atraktivne sadržaje pogodnije mlađoj populaciji. Zajednica prepoznaje turistički kapacitet vodenih resursa jezera te se 2021. godine uključuje u

projekte „Međimurje – Europska regija sporta“ i „Dani otvorenih vrata sportova na vodi“ te s lokalnim rekreacijskim udrugama sklapa suradnju na provedbi istih i sličnih sadržaja (Slika 55). Zajednica se 2023. godine prijavljuje na natječaj Hrvatske turističke zajednice projekt „Razvoj i unapređenje turističkog proizvoda – Sportovi na vodi Grada Preloga“, kojim sufinancira 6 rekreativnih manifestacija sportova na vodi, edukaciju vodiča-skipera, ligu sportova na vodi i natjecanje u veslanju zmajskih čamaca. Promotivni dio projekta uključuje kompilaciju promotivnog videa o ekološki prihvatljivim aktivnostima na „Međimurskom morju“, izradu brošure s katalogom sportova na vodi, promotivnu medijsku kampanju u elektroničkim i tiskanim medijima te organizaciju prezentacije za područne turističke agencije i pružatelje smještaja, s odličnim odazivom i njihovim interesom za poboljšanje ponude (Slika 56). Početkom 2024. godine, zajednica prijavljuje projekt „Sportovi na vodi Grada Preloga“ na natječaj Hrvatske turističke zajednice, cilj prijave je daljnja provedba aktivnosti, nabava plovila i opreme u svrhu poboljšanja uvjeta za organizaciju aktivnosti te promocija sportova na vodi u Međimurskoj županiji.

Slika 56. Radionica TZ Grada Preloga „Kako obogatiti ponudu i oduševiti gosta“

Izvor: <https://www.prelog.hr/dogadanja-u-gradu/u-prelogu-provedena-zanimljiva-radionica-za-turisticki-sektor-kako-obogatiti-ponudu-i-oduseviti-gosta/a8238>, 9.2.2024.

9. RASPRAVA

Na području Međimurske županije, u većini slučajeva, sportovi i aktivnosti na vodi provode se prvenstveno na individualnoj razini ili u manjim grupama zaljubljenika u *outdoor* ili rekreativne sadržaje. Kod sudionika i turista, kao posljedica opće neinformiranosti, nedostaju osnovna znanja o tehnici upravljanja plovilima, tehničkim predispozicijama plovila za pojedini tip vode, sigurnosnoj opremi i situacijama koje se mogu dogoditi za vrijeme aktivnosti, čemu doprinosi i relativno zapuštena ili gotovo ne korištena infrastruktura na većini lokacija te slaba ponuda organiziranih sadržaja kroz godinu. Stanje se unatrag pet godina polako mijenja na bolje, prvenstveno zahvaljujući nekolicini udruga koje provode edukativne programe, u pravilu za djecu i mlade, ali i za široko pučanstvo te osmišljavaju sportsko-rekreativne manifestacije za turiste i domicilno stanovništvo. Odaziv na manifestacijama je zadovoljavajući i u porastu je sa svakom novom manifestacijom, no kod većine sudionika početni entuzijizam splasne jer ne postoji ponuda sadržaja na dnevnoj bazi ili barem vikendom, već su to polugodišnje ili godišnje manifestacije u sklopu lokalnih dana općine ili grada. Generalno, nedostaje navika žitelja Međimurja za aktivnostima na vodi, a djelomično je prisutan i strah te poštovanje prema vodi zbog učestalih stradanja izazvanih nepažnjom pojedinaca, koja se događaju na godišnjoj razini, što se može promijeniti stručnim osposobljavanjem većeg broja osoblja i vodiča-skipera, ali i ljubitelja *outdoor* aktivnosti. S obzirom na to da postoje zaštićena područja u kojima se nalaze gotovo sve vode Međimurja, postoji potreba educiranja stručnog osoblja i žitelja Međimurja, kao i turista, o pravilima ponašanja i uvjetima provedbe aktivnosti na vodi i obalnom zaštićenom području.

Samo jedna lokalna samouprava u Međimurju prepoznala je turistički kapacitet vodenih resursa te u posljednjih šest godina sustavno razvija infrastrukturu i sportsko-rekreativne aktivnosti, uz pozitivne tehničke i ekonomske rezultate, stoga može poslužiti kao primjer. Lokalni i područni ponuditelji smještaja i turističke agencije iz Međimurja i okolice trenutno ne nude sportsko-rekreativne sadržaje na vodi u svojoj redovnoj ponudi ili kao dopunu sadržaja, no postoji interes za uvođenjem aktivnosti u ponudu, ako budu organiziranog tipa i kvalitetno vođene, čime bi boravak gostiju s jednodnevnih aranžmana lako prerastao u višednevne, što bi doprinijelo i benefitima u

gospodarstvu ovog područja. Nacionalnim strateškim i planskim dokumentima za razvoj održivog turizma propisane su brojne mjere, uvelike primjenjive na brojnim lokalitetima u Međimurju, gdje interes mogu imati lokalne samouprave i gospodarski subjekti koji žele postići turistički napredak i ekonomsku korist. Poboljšanjem infrastrukture i tehničkih uvjeta te implementacijom sportova na vodi i rekreativnih sadržaja na ključnim lokacijama, uz kvalitetne marketinške alate, uvelike bi se poboljšala turistička ponuda Međimurja, što bi pridonijelo njezinom pozicioniranju na karti atraktivnih destinacija za aktivni odmor te sportski i pustolovni turizam u Hrvatskoj i šire.

10. ZAKLJUČAK

Provedenim istraživanjem utvrđeno je kako se Međimurska županija, s aspekta poželjne i atraktivne destinacije pustolovnog ili sportskog turizma te aktivnog odmora, čija ponuda uključuje sportsko-rekreativne aktivnosti na vodi, nalazi na samom početku te ima mnogo prostora za napredak. Osnovni infrastrukturni uvjeti na većini lokacija postoje, no nisu dovoljni ni adekvatni za ozbiljno bavljenje navedenim turističkim ili sportskim djelatnostima. Tehnički uvjeti za sportove na vodi su zabrinjavajući, ne postoji sportska oprema (veslačka i kajak-kanu plovila) kao ni sportski tereni na mirnim vodama (veslačka staza, teren za kajak-kanu polo), dok se za sportove na divljim vodama može koristiti obližnja umjetna staza u Varaždinskoj županiji, uz navedeno, evidentiran je samo jedan trener specijaliziran iz kajak-kanu nomenklature sportova. Uvjeti za rekreativne i turističke aktivnosti nešto su povoljnije. Rekreativna plovila postoje, no potrebno je povećati i njihovu količinu. Sadržaji su djelomično osmišljeni i provode se samo na nekoliko lokacija, no nedovoljno su razvijeni na području cijele županije. Količina stručnog osoblja trenutno je zadovoljavajuća, ali nedostatna u slučaju povećanja organiziranih sadržaja na više lokacija, stoga je potrebno kvalitetno educirati i osposobiti nove vodiče-skipere, po mogućnosti prema unificiranom programu. Sinergijsko planiranje i financijsko ulaganje područnih i lokalnih samouprava te gospodarskih subjekata iz turističkog sektora, uz korištenje namjenskih financijskih sredstava iz Europskih fondova i resornog ministarstva, uvelike može pogodovati ubrzanom turističkom razvoju Međimurske županije te pozicioniranju na kartu poželjnih i atraktivnih destinacija pustolovnog i sportskog turizma koji uključuju aktivnosti na vodi.

LITERATURA

1. Begović, I. Selektivni oblici turizma.
<https://dabar.srce.hr/islandora/object/unin%3A1090> (22.01.2024.)
2. Ecological Network. Protected areas along the European Green Belt.
<https://www.europeangreenbelt.org/european-green-belt/ecological-network>
(28.01.2024.)
3. Europski zeleni pojas.
https://www.europeangreenbelt.org/fileadmin/docs/Croatian_leaflet_EGB.pdf
(28.01.2024.)
4. HR-HU Prekogranični rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav.
<https://mingor.gov.hr/djelokrug/uprava-za-zastitu-prirode-1180/zasticena-podrucja/medjunarodno-proglasena-zasticena-podrucja/hr-hu-prekogradnicni-rezervat-biosfere-mura-drava-dunav/5348> (27.01.2024.)
5. Mattos, B.; Middleton, A. (2014). The practical handbook of kayaking & canoeing. Anness Publishng Ltd. London.
6. Mesarić, M.; Janković, S.; Srša, S.; Rojko, I.; Jambrošić, S. Akcijski plan upravljanja posjetiteljima u zaštićenim prirodnim područjima Međimurske županije. https://www.medjimurska-priroda.info/wp-content/uploads/2020/11/APUP_final_UV.pdf (28.01.2024.)
7. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Plan upravljanja Regionalnim parkom Mura-Drava i pridruženim zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže. https://www.obz-zastita-prirode.hr/images/planovi_upravljanja/pu007/plan_upravljanja_regionalnim_parkom_mura_drava_i_pridruzenim_zasticenim_podrucjima_i_podrucjima_ekološke_mreze.pdf (29.01.2024.)
8. Ministarstvo turizma i sporta. Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine.
https://mint.gov.hr/UserDocsImages//2023_dokumenti//Nacionalni%20plan%20razvoja%20odr%C5%BEivog%20turizma%20do%202027.%20godine%20i%20Akcijski%20plan%20do%202025.%20godine.pdf (23.01.2024.)

9. Telišman-Košuta, N.; Ivandić, N.; Boranić Živoder, S.; Marković, I. Masterplan razvoja turizma Međimurske županije do 2020. https://tzm.hr/wp-content/uploads/2022/03/Masterplan_razvoja_turizma_Medjimurske_zupanije_2020.pdf (23.01.2024.)
10. Upravljanje područjima ekološke mreže Natura 2000. <https://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/odrzivo-koristenje-prirodnih-dobara-i-ekoloska-mreza/ekoloska-mreza/upravljanje> (27.1.2024.)
11. Zakon o pružanju usluga u turizmu. <https://www.zakon.hr/z/343/Zakon-o-pru%C5%BEanju-usluga-u-turizmu> (29.01.2024.)
12. Zakon o sportu. <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu> (29.01.2024.)

POPIS SLIKA, GRAFOVA I TABLICA

POPIS SLIKA

Slika 1. Reljef, površinske vode i veća naselja MŽ	15
Slika 2. Pregledna karta - površinske vode na području Međimurske županije	16
Slika 3. Klasifikacija brzih voda	17
Slika 4. Ekološka mreža Natura 2000 u Međimurskoj županiji	18
Slika 5. Regionalni park Mura-Drava u Međimurskoj županiji	19
Slika 6. Pravila ponašanja za vrijeme <i>outdoor</i> aktivnosti u zaštićenom području	21
Slika 7. Uvjerenje HGK i HGSS polazniku osnovne edukacije	23
Slika 8. Naslovnica ELESA priručnika	24
Slika 9. Kajak-kanu klub Mura provodi spust Murom - za pučanstvo	28
Slika 10. DSR „ČAKI“ provodi projekt „ŠKOLA SPORTOVA NA VODI“	29
Slika 11. MNK Mura provodi projekt edukacije	30
Slika 12. Manifestacija „Lova na labuđe pero“	31
Slika 13. Manifestacija „Lov na zlatarski prsten“	32
Slika 14. Spust grupe turista Adrenalinsko – rekreacijskog centra Pozoj	33
Slika 15. Kajak spust u organizaciji „Drava rafting“	34
Slika 16. Naselja u Međimurju sa postojećom infrastrukturom – „rampama“	35
Slika 17. Skela na rijeci Muri i „Skelarska kuća“ kod Svetog Martina na Muri	36
Slika 18. Lučica i rampa na Muri u Murskom Središću	37
Slika 19. Zaton i rampa na rijeci Muri kod Podturna	38
Slika 20. Pristanište i odmorište „Pre jaki glavi“ kod Dekanovca	38
Slika 21. Kameni šporanj i novi most na Muri kod Goričana	39
Međimursko veleučilište u Čakovcu	70

Slika 22. Rampa za plovila kod naselja Kotoriba	40
Slika 23. Trasa Mura 1: Sveti Martin na Muri - Mursko Središće - Križovec	41
Slika 24. Trasa Mura 2: Mursko Središće - Podturen - Dekanovec	42
Slika 25. Trasa Mura 3: Podturen - Dekanovec - Goričan	42
Slika 26: Trasa Mura 4: Goričan – Kotoriba	43
Slika 27. Spoj kanala i starog toka Drave sa rampom za plovila kod Donje Dubrave	44
Slika 28. Šljunčano kupalište na Dravi kod Svete Marije	44
Slika 29. Trasa Drava 1: Sveta Marija - Donja Dubrava	45
Slika 30. Trasa Drava 2: Donja Dubrava - Legrad	46
Slika 31. Rampa za čamce na početku jezera HE Čakovec kod Gornjeg Kuršanca	47
Slika 32. Lučica na jezeru HE Dubrava kod Preloga	47
Slika 33. Ponton kod lučice na jezeru HE Dubrava u Prelogu	48
Slika 34. Karta zona i planiranih sadržaja na jezeru HE Čakovec	49
Slika 35. Karta zona i planiranih sadržaja na jezeru HE Dubrava	50
Slika 36. Prijedlog infrastrukture i aktivnosti sukladno bojama na kartama jezera	50
Slika 37. Poligon za divlje vode i poplave kod Velikog Bukovca	51
Slika 38. Kajak na mirnim vodama	52
Slika 39. Kanu na mirnim vodama – tandem	53
Slika 40. Veslanje – disciplina dvojac na pariće	54
Slika 41. Stojeće veslanje na dasci – sportsko natjecanje	54
Slika 42. Dragon boat natjecanje u Prelogu	55
Slika 43. Kajak-kanu polo	56
Slika 44. Rekreativni „sit on top“ kajak na jezeru – turistički najam	57

Slika 45. SUP na jezeru	57
Slika 46. SUP <i>yoga</i>	58
Slika 47. Kajak na divljim vodama	59
Slika 48. Kanu na divljim vodama	59
Slika 49. Sportski rafting	60
Slika 50. <i>River</i> SUP na starom toku Drave	61
Slika 51. Rekreativni kajak na starom toku Drave	62
Slika 52. Rafting spust rijekom Dravom	63
Slika 53. Damir Martin na pripremama na jezeru HE Dubrava	64
Slika 54. Skica uređenja po projektu „Aqua Adventures“	65
Slika 55. Plovila za aktivnost „Dani otvorenih vrata sportova na vodi“	66
Slika 56. Radionica TZ Grada Preloga „Kako obogatiti ponudu i oduševiti gosta	67